

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOCI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA
ST. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

Za enake delovne pogoje - enak davek

Bistvo nove davčne politike je v tem, da bodo kmetijski proizvajalci za enake delovne pogoje tudi enako obdavčeni. S tem se v osnovi spreminja stari način obdavčenja, ki je enako bremenil le kmetovalce z enako stvarno proizvodnjo. Z drugimi besedami, nov sistem ne bo več upošteval razlik v proizvodnji dveh enako velikih kmetov z enako kulturo zemljišča, marveč bo obema predpisal enak davek. Kdor bo bolje gospodaril, temu bo tudi več ostalo. Nova davčna politika bo torej vnesla v kmetijsko proizvodnjo vzpodbudo, ki je doslej ni bilo. Zato tudi marsikateri kmetovalec ni bil zainteresiran, proizvajati več kot za lastno potrebo, ker je bil obdavčen pač samo za tisto, kar je pridelal. Tržni presežki so se zato v primerjavi s predvojnimi močno zmanjšali, ne glede na to, da tržni presežki pred vojno niso bili realen odraz gospodarske zmogljivosti vasi, marveč odraz gospodarskega izkoriščanja vasi (davki, banke, industrija). Ko pa bo enkrat kmetovalec že vnaprej vedel svojo globalno davčno zadolžitev in ko se bodo ustalila objektivna merila za odmerjanje družbenih dajatev, potem bo gotovo gospodaril z večjo prizadevanostjo.

Stari davčni sistem (obdavčitev stvarnega dohodka) je ščitil predvsem drobne proizvajalce na vasi. Neposredno po socialistični revoluciji je bilo glede na takratno stopnjo razvoja proizvajalnih sil to tudi potrebno, kot je bilo potrebno v interesu stotisočev pred vojno do skrajnosti izkoriščanih bajtarjev, izvesti agrarno reformo, čeprav je bila le-ta s čisto gospodarskega stališča korak nazaj. V današnjem obdobju pa tak način zaščite gospodarsko šibkih kmetov ni več potreben. Taka zaščita bi samo na naši vasi ohranjala gospodarsko in družbeno najzaostalejši element in onemogočila razvoj našega kmetijstva. Popolnoma jasno je, da mali kmet, ki se je do danes obdržal na svojem koščku zemlje le za ceno skrajnih fizičnih naporov in po zaslugi povojne gospodarske (davčne) protekcije, nima kot kmetovalec prav nobenega izgleda in vedno stoji z eno nogo na pragu bede. Boljše življenje mu lahko zagotovi samo zaposlitev v industriji. Sedaj, ko se bo po dograditvi ključnih ob-

vse bolj razvijati in krepiti naša lahka in predelovalna industrija, mu ne bo težko najti primerne dela.

Objektivno merilo za odmero davka na podlagi stvarnega dohodka, je bilo pogosto težko ugotoviti. Zato je bila davčna odmera največkrat plod osebnih ocen davčnih komisij. In to je bil druga velika pomanjkljivost tega davčnega sistema! Praksa nam je dovolj jasno pokazala, da so bili zaradi naklonjenosti davčne komisije prenekateri kmetovalci smešno nizko obdavčeni, drugi pa zaradi nenaklonjenosti preveč. Kmetovalci gorskih predelov so bili često po davčnih obvezah izenačeni s kmetovalci v nižinskih predelih itd. Dogodki zadnjih tednov so vsem jasno pokazali, da so nekateri kmetovalci uspeli prikriti davčnim komisijam precej fiktivnega dohodka. Če bi napravili statistiko, kdo je stopnjeval »potrošniško mrzlico«, bi videli, da so bili to predvsem taki kmetje, ker so pač imeli denar. Ni naključje, da so bili kazensko preganjani zaradi dajanja prednosti kupcem, prav poslovodje vaških trgovin (Cerklje, Primsko, Poljane itd.).

Seveda se bo ob uvajanju nove davčne politike gotovo našel kdo, ki bo ugovarjal, češ da se z njo daje samo potuha kapitalističnim elementom na vasi. To temelji, ker je sličen davčni sistem veljal pri nas do 1946. leta, ko je bil ukinjen, da se prepreči rast vaških dvoriščkov. Toda primerjati dva nasprotna sistema v dveh različnih obdobjih družb. razvoja le po zunanjem videzu, bi bilo napačno. Od 1946. leta do danes se je v družbenem in gospodarskem pogledu pri nas marsikaj spremenilo. Predvsem imamo danes že toliko močno industrijo, da v prihodnosti lahko zagotovimo delo vsem tistim, katerim ga ne bo mogla zagotoviti vas. Prav tako danes ne moremo več govoriti o nevarnosti kapitalističnega izrojevanja, saj Zakon o zemljiškem maksimumu dovolj jasno postavlja meje zemljiški posesti. V teh mejah pa se danes mora sprostiti do največje mere svobodno delovanje ekonomskih zakonov, ker bi sicer agrarno področje predstavljalo zastarelost v našem novem gospodarskem sistemu in v našem družb. življenju sploh.

Franc Popit

Sklepi naj bodo rezultat, ne pa izhodišče razprav

O nalogah novih okrajnih zborov proizvajalcev

Uredništvo je naprosilo tovariša Franca Popita, člana Izvršnega sveta Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije in sekretarja Okrajnega komiteja Zveze komunistov v Kranju, naj nam kot kandidat v Republiški zbor Ljudske skupščine v volilni enoti Smlednik - Cerklje - Šenčur - Preddvor - Jezersko napiše nekaj misli o nalogah novoizvoljenih okrajnih zborov proizvajalcev.

Volilna agitacija bo z izvojitvijo odbornikov iz industrijske skupine v Okrajni zbor proizvajalcev že končana, ko bodo bralci »Glasu Gorenjske« prejeli v roke svoj časopis. Zato naj velja nekaj besed dose-danjemu in prihodnjemu delu zborov proizvajalcev. Zgodovinsko dejstvo, da so pred nekoliko leti neposredni proizvajalci prevzeli v imenu socialistične skupnosti upravo podjetij v svoje roke, dobiva iz dneva v dan konkretnije oblike. Zgledu gospodarstva sledi v družbenem upravljanju celotno družbeno življenje. Načelo družbenega upravljanja bo dobilo globljo vsebino z razvojem gospodarskega sistema, čigar instrumenti so v obliki uredb že nekaj časa v javni razpravi in bodo začeli veljati z novim letom 1954.

Organi delavskega upravljanja z Republiškim in Zveznim zborom proizvajalcev razširja-jo vpliv neposrednih proizvajalcev daleč čez okvire komunalne skupnosti na širše, republiško in obče jugoslovansko torišče socialistične družbe. Delavski razred bo preko teh organov reševal probleme celotne socialistične skupnosti, kakor tudi posebne naloge delovnih ljudi. Ti organi torej postajajo politična predstavniška telesa neposrednih proizvajalcev.

Zaradi take vsebine, kakršno dobivajo zbori proizvajalcev, je tudi med delavci in kmeti kranjskega okraja veliko zanimanje za to, koga bodo izvolili v zbor proizvajalcev, kakšen bo njegov sestav in kakšno njegovo bodoče delo. Že sedanji okrajni zbor proizva-

jalec je opravičil svoj obstoj pred lastnimi volivci, kakor tudi pred celotnim delavskim razredom. V reševanju raznih nalog — od postavljanja stopenj akumulacije, potrjevanja zaključnih računov in vsklajevanja tarifnih pravilnikov, do reguliranja upoštevanja presežka plač — je Okrajni zbor proizvajalcev navezal tesen stik z delovnimi kolektivi. Z odločnim stališčem pri raznih sklepih Okrajnega zbora, tudi s področja socialnega in kulturnega življenja, črvanjem koristi delavskega razreda kot celote pred izkoriščanjem s strani njegovih posameznih delov — si je pridobil politično in družbeno avtoriteto.

Teh uspehov mu nihče ne more zanikati, kljub raznim porodni težavam, ki so obstajale. Tako se je n. pr. marsikateri član premalo aktivno angažiral v razpravah in delu, kazal premalo zanimanja, da bi se stalno seznanjal s širšo gospodarsko in politično problematiko in ne samo z vprašanji lastne tovarne. Seje so bile redke in še to često vezane na zasedanje celotnega zbora. Zato so se nekatere stvari, o katerih bi moral razpravljati in sklepati zbor proizvajalcev, rešile kar na sejah Gospodarskega sveta in njegovih odborov.

Vse te pomanjkljivosti si velja zapomniti pri delu novoizvoljenega zbora proizvajalcev. Ta bo imel še večje odgovornosti in naloge kot dosedanja. Uredbe namreč prenašajo vedno več pravic in dolžnosti navzdol, kar povzroča tudi nadaljnja decentralizacija raznih javnih služb, kot je n. pr. socialno zavarovanje itd.

Tem nalogam se bo že letos pridružilo sprejemanje družbe-

nege plana in proračuna za leto 1954. V tem bodo zavzemale važno mesto investicije za družbeni standard, n. pr. za komunalne naprave, stanovanja, zdravstvene ustanove itd. Veliko pozornosti bo prav v letošnjem letu posvetiti razvijanju in obnavljanju proizvodnih kapacitet v tovarnah: »Sava«, »Inteks«, »Tiskanina« v Kranju, »Triglav«, »Pilarna« v Trzinu itd. Zavedati se moramo, da brez razvijanja proizvajalnih sil ni ne napredka, ne socializma. Od razvijanja proizvajalnih sil je odvisno blagostanje, življenjski standard, zaposlenost in socialistični razvoj. Seveda, Okrajni zbor proizvajalcev ne bo mogel mimo investicij, ki bodo služile povečanju proizvodnje v kmetijstvu.

Vse te in še mnoge naloge bodo zahtevale temeljitega obravnavanja z volivci. Zanj bodo dolžni skrbeti, v neposrednem stiku z njimi, novoizvoljeni odborniki in poslanci. Tem nalogam se bodo morali posvetiti Socialistična zveza in sindikati, tako da bodo vsi naši načrti prediskutirani z vseh strani, da se bodo volivci z njimi strinjali in dali novih pobud. Tako bodo sklepi rezultata take razprave, ne pa njeno izhodišče.

Po vsej Gorenjski so počastili spomin padlih borcev in talcev

Po obratih jeseniške železarne so se delavci že v soboto dopoldne v popoldne zbrali ob spominskih ploščah svojih padlih sodelavcev in prirejali žalne svečanosti. Proti večeru je bila žalna komemoracija pred domom jeseniške »Svobode«, na katerem je spominska plošča padlim partizanom in talcem. Zastopniki organizacij so poglagali vence, govorniki so obujali spomine na pokojne, ki so darovali svoja dragocena življenja za srečo bodočih pokolenj. Godbe in pevski zbori so nastopili z žalostinkami. Komemoracije so bile ob spomeniku Podmežakljo, na Javorniku, v Mostah pri Žirovnici in po drugih krajih Gorenjske. Begunje in Draga, kraja, ki

Bazoviški spomenik

Žalna svečanost

V sredo zvečer so se predstavniki SZDL in ZK iz Kranja poklonili manom štirih junakov, ki so za svetle ideale in boljše bodočnost na Bazoviči žrtvovali svoja mlada življenja.

Zbranih so pred spomenikom Bazoviških žrtev v Prešernovem gaju položili vence in počastili njihov spomin z enominutnim molkom.

Vsem tistim iredentistom, ki so se 4. novembra t. l. zbrali v Sredipolju, v slovenskem naselju, da »proslavijo« Vittorio Veneto, — svoj iredentistični praznik, odgovorjamo enodušno in odločno, da nismo pozabili naših žrtev, ki smo jih dali za svoje pravice.

sta prepojena s krvjo naših junakov, sta privabila to medeljo na desetine svojcev in drugih ljudi ob grobove svojih dragih. Kakor vsako leto, je bilo tudi letos v Dragi tako čudovito — spomenik, nagrobnički, napis, cvetje, godbe, pevci... Solze na licih prisotnih so izražale eno samo misel: nikoli več ne dopustimo, da bi še tujec teptal našo zemljo in moril naše ljudi.

Ko je jeseniška godba odigrala žalostinko, je tov. Dolinšek, član CK ZKS stopil na mesto, kjer je stal pred leti kot talec, in dejal: »Vsako leto prihajamo na to mesto, vsako leto se spominjamo težkih dni in žrtev, ki so jih dali naši narodi, spominjamo se naše borbe in prihajamo sem, da se poklonimo junakom. Naša borba in borba teh, ki počivajo pod rušo, je bila pravična.

Poleg jeseniške godbe so na žalni svečanosti sodelovali tudi pevci iz Radovljice in Jesenic, begunjski pionirji so ob grobovih recitirali in vod JLA je izstrelil častno salvo. Po končani komemoraciji v Dragi se je razvil sprevod na vrt nekdanje kaznilnice, kjer je pokopanih nekaj sto talcev. Tam je govoril tov. Potočnik, upravitelj osnovne šole v Begunjah. Številne delegacije iz vseh krajev Gorenjske so položile svoje vence. Ljudje pa so prihajali na grobišča še poznano v noč.

Tudi v Radovljici, ob grobnici padlih borcev Jelovške čete, med katerimi je veliko prvoborcev in med njimi narodni heroj tov. Jože Gregorčič, je bila žalna komemoracija. Govoril je predsednik okrajnega odbora ZB INOB tov. Ivan Bertonec-Johan. Delegacija ZB radovljiškega okraja je položila vence k spomeniku padlih borcev IV. bataljona Prešernove brigade na Pokljuki.

Bakrena ali pločevinasta streha?

O gradbeni in komunalni dejavnosti na Jesenicah

Na enem zadnjih zasedanj gospodarskega Sveta LOMO Jesenice je bil zaradi blokiranja investicijskih sredstev pri Narodni banki sprejet sklep o ukinutvi določenega dela letošnjega investicijskega programa na Jesenicah. Investicijska sredstva je bila banka prisiljena blokirati, ker OLO Radovljica zaradi malomarnosti nekaterih podjetij celotnega polletnega plana ni dosegel. Če so jeseniška podjetja družbeni plani izpolnila in pravočasno izdelala polletno bilanco, bi to lahko storila tudi nekatera druga podjetja, predvsem gostinska iz območja radovljiškega okraja, ki menda ne vedo, da s svojo malomarnostjo zavlačujejo okrajni investicijski program.

Kljub ukinutvi pretežnih del letošnjega investicijskega programa, je LOMO Jesenice z nujnimi deli pri urejevanju hudournikov, kanalizacije, cest in vodovoda nadaljeval. Po deblokaciji investicijskih

sredstev pa bo nadaljeval vsa započeta dela s polno paro, in poizkušal izpolniti letošnji program.

Gradnja stanovanjskih blokov na Plavžu lepo napreduje in gradbeno podjetje »Nova Gorica« zasluži za dobro organizacijo in uspešno delo polno priznanje. Le z graditvijo kolodvora se ne moremo pohvaliti. Kolodvor gradi gradbeno podjetje »Primorje«, investitor pa je JDŽ. Kakor lani, so bile tudi letos težave z načrti, ki jih še vedno spreminjajo. Res pa je, da je slab teren zidavo izredno zavlekel, saj je vzela gradnja temeljev lep čas. V letošnjem poletju so dogradili skelet in upali smo, da bodo dela hitro napredovala. Vendar temu ni tako. O strehi se niso mogli sporazumeti. Investitor, ki je predvideval bakreno streho, ni pomislil, da imamo bakra premalo. Z aluminijasto ali pa pločevinasto, ki je je na Jesenicah dovolj, pa se menda no-

če izadovoljiti. Jeseničani se temu toliko bolj čudijo, ker krijejo na Jesenicah skoraj vse novo dograjene tovarniške objekte, kakor tudi stanovanjske bloke s pocinkano pločevino. Po današnjih izgledih ni upanja, da bi bila železniška poslopja kmalu dograjena. O-

vire, kakor nesporazum glede načrtov, pomanjkanje bakrene pločevine in pomanjkanje delovne sile niso kdo ve kaj realni izgovori. Ker ni izgledov, da bi bil kolodvor dograjen v bližnji prihodnosti, Jeseničani in ostali potniki, ki potujejo skozi Jesenice, upajo, da bodo uredili vsaj en prostor za zasilno uporabo, s čimer bi odpadla današnja baraka na nasprotni strani ceste s povsem neodgovarjajočimi prostori.

Za individualno gradnjo dvanostanovanjskih in tri stanovanjskih hišic je na Jesenicah izredno zanimanje. Kredite bodo zainteresirani v kratkem dvignili.

Preteklo soboto so nekdanji dijaki Tehnične srednje šole v Ljubljani, ki so danes zaposleni v »Iskri«, počastili šestdesetletnico svojega profesorja in dolgoletnega pedagoga, direktorja Tehnične srednje šole v Ljubljani tov. ing. Fridolina Hacinca.

Ob tem jubileju so ga njegovi nekdanji učenci povabili v Kranj, kjer so mu v tovarni pripravili pristrčen sprejem. Ravnatelj ing. Hacin si je ogledal tovarno in delovna mesta absolventov njegovega zavoda, ki jih ni nič manj kot 70 v »Iskri«.

Na sliki: Direktor ing. Hacin si v spremstvu obeh svojih nekdanjih učencev, direktorja »Iskre« tov. Silva Hrasta in ing. Marijana Lavrenčiča ogleduje montažo telefonskih central.

Kaj bo z ženskimi društvi Potrjene kandidatne

Razgovor s tovarišico Miro Svetinovo

Antifašistična fronta žena je v teku svojega obstoja v narodnoosvobodilni borbi in v ljudski revoluciji ter povojnih letih odigrala zgodovinsko važno vlogo in v svojem delu vzgojila množico žena, ki so se uveljavile v našem družbenem življenju in odšle na številne odgovorne položaje. Sedaj je ta razvoj prišel že tako daleč, da naše žene lahko napravijo danes nov korak naprej. O tem novem koraku je sklepal nedavni kongres Antifašistične fronte žena, ki je odločil, da se organizacija AFŽ razpusti ter da se jugoslovanske žene poslužijo novih, višjih oblik sodelovanja v družbenem življenju.

Na Gorenjskem je med ženami, zlasti tistimi, ki so bile zelo dejavne v org. AFŽ, v zadnjih tednih čutili neko nesigurnost in neupravičeno nerazpoloženje v zvezi s tem sklepom. Te aktivistke ne vedo, kaj storiti, in samo čakajo »kakšna bo direktiva«. Niso se dobro spoznale z gradivom poslednjega kongresa AFŽ in jim ni povsem jasno, kam naj v prihodnje usmerijo svoje napore.

V zvezi s tem je sotrudnik »Glasu Gorenjske« obiskal tovarišico Miro Svetinovo, predsednico Sveta za zdravstvo in socialno politiko pri Okrajnem ljudskem odboru v Kranju in članico Centralnega komiteja ZKS, in ji postavil nekoliko vprašanj v zvezi s tem položajem. Tovarišica Svetinova mu je razložila svoje mnenje in ga obvestila o sklepih torkove seje sekretariata Okrajnega odbora SZDL, ki je glavno točko svojega dnevnega reda posvetila prav istemu vprašanju. V nadaljevanju navajamo le nekaj glavnih misli, ki jih je povedala tovarišica Svetinova.

Po diskusiji, ki so jo vodili že v republiškem merilu in ki se je nadaljevala tudi na omenjeni seji sekretariata OO SZDL, so v kranjskem okraju lahko prišli do že precej konkretnih sklepov in določili življenjskim potrebam ustrezno

smer, po kateri naj bi se v prihodnje nadaljevala dejavnost žena. Na seji je bila postavljena neke vrste ženska komisija pri Okrajnem odboru SZDL, ki bo proučevala to vprašanje, pomagala preusmeriti delo žena-aktivistk in zasledovala njihovo dejavnost. Pripravila bo širši posvet vidnejših žena in zastopnikov vseh tistih družbenih organizacij, ustanov in organov oblasti, katerih funkcije zadevajo v najbolj življenjske interese žena. Takrat se bo po obsežnejši razpravi in konkretnijih predlogih ustanovil tudi širok iniciativni odbor za ustanovitev okrajne zveze ženskih društev. V tem času bo tudi delo v posameznih smereh ženske aktivnosti toliko napredovalo, da bo lahko točneje reči, za katera društva obstoji stvarna potreba. Delo v njih se bo lahko že toliko ustalilo, da bo do Novega leta že mogoče izvoliti redno okrajno vodstvo zveze ženskih društev.

Govorimo o »ženskih društvih«. To ime uporabljamo zato, ker pač ni boljšega, čeprav ne označuje tistega, kar je pravzaprav zamišljeno. Gre namreč za to, da žene zapustijo svoje ozko, ponekod že kar sektaško AFŽ in se vključijo v reševanje splošne družbene problematike v takšnih oblikah in tistih forumih, organizacijah, službah, svetih državljanov itd., kjer žena doslej ni bilo — ali jih ni bilo dovolj — in je zaradi tega v njih delo tudi slabo napredovalo. Hkrati pa gre tudi za ustanovitev takih društev, v katerih bi žene lahko dale še največ od sebe in najbolj koristile, pa vendar ne bi same one tvorile vsega njihovega članstva.

Nekaj besed o obojem: Je tisoč problemov (šolske kuhinje, tečajji RK, zdravstveni domovi, socialno skrbstvo, prosveta, šolski sveti, pionirji itd. itd.), katere bi lahko reševali dosti uspešneje in hitreje, ko bi zanje zastavile svojo energijo tudi žene. Organizacija AFŽ bi bila po svojem

značaju prešibka, da bi lahko vse to opravila. Njeno članstvo si bo moralo razdeliti delo po področjih. Pa tudi napačno bi bilo, če bi se takim nalogam posvečale same žene, saj gre za vprašanja, ki zadevajo prav vso družbo. Doslej pa smo samo govorili o položaju žene in ugotavljali, da se mora uveljavljati v družbi, pri volitvah se vedno borimo, da žene zavzamemo dostojno mesto, — sicer pa le malo vzpodbujamo žene pri njihovih predlogih, zamislih in poizkusih. Še vse premalo je zaupanja vanje in za vesti, da jim je treba pomagati, vltiti poguma in samozavesti.

Povsem napačno bi bilo, če bi AFŽ samo preimenovali v Zvezo ženskih društev. S tem bi se samo izognili resnemu političnemu delu — in vse bi ostalo pri starem. Prav tako pa bi bilo napačno, če bi na vrat na nos hiteli ustanovljati kopico društev, ne glede na to, ali je po njih stvarna potreba ali ne. Ostanje pa še ogromno področje vprašanj, ki kar vpije po organizirani dejavnosti. Že sedaj je očito, da so društva »Šola in dom«, »Mati in otrok« (ali kakorkoli bi se že imenovala), res neobhodna. Prav tako ni moč prezreti »sekcij zadržniških«, organizacijskih oblik za izobraževanje žena itd. itd.

Preusmeritev dela žena na samo vprašanje AFŽ in njenih aktivistk. Posvetiti mu je prvorazredno pozornost ne samo zato, ker smo prav pred volitvami — in še najmanj zaradi tega, — temveč zato, ker gre za polovico državljanov, za polovico članstva Socialistične zveze. Vse organizacije bi se morale boriti, da ta drugi del državljanov povsem pridobimo v krog sodelovanja. Saj ne moremo govoriti o socialistični demokraciji in o komunizmu, dokler bo ta drugi del državljanov priklenjen ob štedilnik in v neznanju izpostavljen nazadnjaškim, protisocialističnim silam. To ni samo vprašanje enakopravnosti, je mnogo več, — je vprašanje samega socializma.

Od okrajne volilne komisije v Kranju smo prejeli poročilo da so bile potrjene naslednje kandidature:

V Zvezni zbor: Zihel Boris, publicist, član Izvršnega sveta LRS.

V Republiški zbor: Cerar Lovro, državni uslužbenec, predsednik LOMO v Tr. žiču (volilna enota Tržič-Goriče).

Hafner Vinko, državni usluž. Kranj (Kranj Stražišče).

Košmelj Miran, državni uslužbenec, predsednik OLO Kranj (Besnica-Selška dolina).

Košir Martin, predsednik Obč. LO Goriče.

Peternej Anton, zadržni uslužbenec, direktor semenarne v Ljubljani (Poljanska dolina).

Popit Franc, uslužbenec, član Izvršnega sveta LRS (Cerklje, Smlednik, Senčur, Preddvoj, Jezersko).

Svetina Ivo, uslužbenec, član CK ZKS (levi breg Save Kranj, Predoslje, Naklo).

Svetina Mira, državni uslužbenec, član CK ZKS. (Zabnica, Loka, Mavčiče).

V Zvezni zbor proizvajalcev, industrijska skupina:

Gril Danila, delavka v Tiskanini, Hrast Silvo, elektrotehnik, direktor Iskre.

Kmetijska skupina: okraj Postojna, Sežana, Nova Gorica, Tolmin, Radovljica in Kranj:

Krmelj Maks, zadržni uslužbenec, podpredsednik Zadržne zveze LRS.

V Republiški zbor proizvajalcev, industrijska skupina:

Bore Mavrič, tajnik RSS LRS in Boštjančič Angelca, sekretar tovarne IBI. (Volilna enota: levi breg Save in občine Cerklje, Senčur, Smlednik; volijo gospodarske organizacije občin).

Naglič Peter, delavec »Alpine«, žiri in Šinko Viktor, skladničnik Škofja Loka (volilna enota: Škofja Loka, Selška in Poljanska dolina, Mavčiče, Zabnica).

Benedičič Jože, delavec v »Triglavu«, Tržič (Tržič, Naklo, Goriče, Predoslje, Jezersko).

Jež Pepca, delavka v »Iskri« in Strajnar Marija, delavka v »Pletenici« Kranj (desni breg Save in Besnica).

Kmetijska skupina: okraj Kranj, Radovljica in Tolmin:

Hafner Tone, zadržni uslužbenec, predsednik OZZ Kranj. Okrajna volilna komisija v Radovljici pa je potrdila sledeče kandidature:

Zvezni zbor: Perovšek Franc, nameščenev Ljubljana.

Republiški zbor: Bertonec Ivan, org. sekretar OK ZKS, Radovljica (volil-

na enota: Radovljica z okolico).

Jensterle Albin, zadržni uslužbenec, predsednik OZZ, Radovljica, (Bled in Bohinj).

Dr. Potočnik Miha, pravnik, državni uslužbenec (Zg. dolina Save z Žirovnico in Gorjami).

Zlatnar Mirko, uslužbenec, sekretar OK ZKS Radovljica (Jesenice).

Zvezni zbor proizvajalcev, industrijska skupina: Arh Franc, delavec Železarne.

Republiški zbor proizvajalcev, industrijska skupina:

Knaflič Bogdan, komercialni direktor Železarne in Ščavničar Ivo, delavec Železarne (jeseniški del Železarne).

Labura Zvone, delavec Železarne Jesenice (Jesenice brez Železarne).

Marinko Valentin, direktor »Verige« in Pfajfar Matija, gozdni delavec (ves ostali del okraja brez Jesenic).

Kmetijska skupina: okraj Radovljica, Kranj, Tolmin:

Hafner Anton, predsednik OZZ Kranj. Okrajna volilna Komisija

liste . . .

Ljubljana-okolica je potrdila naslednje kandidature za kamniško domžalski predel:

Zvezni zbor: Breje Tomo, član Izvršnega sveta LRS Ljubljana.

Petelin Andrej, kmet Kamnik-Preserje.

Republiški zbor: Voljč Ignac, sekretar OK ZKS Ljubljana-okolica; Zore Franc, direktor živilske industrije, Kamnik.

Zvezni zbor proizvajalcev, industrijska skupina:

Janko Rudolf, predsednik Zveze sindikatov Slovenije.

Kmetijska skupina: Hribar Janez, član Izvršnega sveta LRS.

Republiški zbor proizvajalcev, industrijska skupina: Habjan Franc, torbar »Tok«, Domžale; Ganzič Rudolf, predsednik republiškega odbora gradbenih delavcev, Ljubljana.

Kmetijska skupina: Keber Stanislav, predsednik

OZZ Ljubljana-okolica.

Naši kandidati

Tov. IVO SVETINA kandidira v republiški zbor Ljudske skupščine LRS. Kot iskren in pošten človek se je zelo mlad pridružil nosilu družbenega napredka — delavskemu razredu in njegovemu gibanju posvetil vse svoje moči. Zato je že zdavnaj pred začetkom druge svetovne vojne postal član Komunistične partije in je v družbi in pod vodstvom odgovornejših tovarišev pripravil delavski razred in vse delovne ljudi širom po Gorenjski na čas, ko bo prevzel delavski razred oblast v svoje roke.

V NOB je sodeloval od 1941. leta in vseskozi opravljal zaupne in nevarne naloge, tako v globoki ilegali kot kasneje v partizanih.

Po vojni je bil na številnih političnih poslih v Ljubljani in drugje. Tov. Svetina je član CK ZKS in GO SZDL ter poslanec Ljudske skupščine obeh sklicev. Kot prvoborec ima številna odlikovanja in čin rezervnega podpolkovnika.

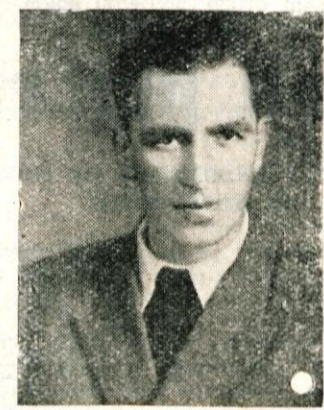
FRANC PEROVŠEK je bil rojen 2. decembra 1922. v Smarjah pri Ljubljani, kot sin malega kmeta. Po poklicu je nameščenev.

Februarja 1941 je bil sprejet v SKOJ. Po kapitulaciji stare Jugoslavije je delal od vsega početka za OF v rajonskem odboru Smarje, obenem pa je vodil SKOJ-evski aktiv. V mesecu oktobru 1941 je bil sprejet v Partijo in že novembra 1941 je odšel v partizane.

Meseca novembra 1943 je bil poslan na Gorenjsko na terensko politično delo. Tu je vršil delo v Pokrajinskem odboru OF in Pokrajinskem komiteju PKPS za Gorenjsko. Na Gorenjskem je ostal do januarja 1945 in nato bil poslan na Primorsko za sekretarja južno primorskega okrožja. Tam je delal do osvoboditve.

Tov. Perovšek je član član plenuma Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, član Glavnega odbora SZDL Slovenije in nosilec »Spomenice 1941«. Kandidira v Zvezni zbor v Radovljiskem okraju.

NACE VOLJČ je bil rojen 1917. leta na Vrhniki kot sin delavskih staršev. Po poklicu je železničar. Za OF je začel delati že 1941. leta. Organiziral je narodno osvobodilno gibanje na Vrhniki in v okolici. Leta 1943 je postal član okrožnega odbora OF za Notranjsko, od koder je večkrat prihajal v Dolomite. Udeležil se je tudi Kočevskega zbora. Leta 1944. je šel v oficirsko šolo in je do konca naslednjega leta ostal v KNOJ-u.

Po volitvah leta 1945 je odšel v Ptuj, od tam pa leta 1946 na Centralni komite LRS v Ljubljano. Še isto leto je bil v Trbovljah sekretar okraja. Nato je šel v Beograd v Višjo partijsko šolo. Leta 1950 do 1951 je bil minister lesne industrije LRS, sedaj pa je sekretar Okrajnega komiteja ZKS Ljubljana-okolica.

Je nosilec »Spomenice 1941«. Kandidira v Republiški zbor.

Dr. MIHA POTOČNIK je rojen 29. septembra 1907. leta v delavski družini na Dovjem.

Takoj po okupaciji je začel aktivno delati za Osvobodilno fronto, ter je bil član Okrajnega odbora OF Jesenice do jeseni leta 1941. V letu 1942 je bil zaprt v Begunjah, nato pa izseljen v koncentracijsko taborišče Dachau.

V letu 1944 je vstopil v NOV, kjer je bil član Pokrajinskega odbora OF za Gorenjsko.

Že leta 1946, je bil izvoljen za poslanca Ljudske skupščine, prav tako pa tudi na drugih volitvah leta 1950. Kandidira v Republiški zbor.

Popis zemlje splošnega ljudskega premoženja

VSO KMETIJSKO ZEMLJO, KI PRIPADA KMETIJSKO-ZEMLJIŠKEMU SKLADU SPOŠNEGA LJUDSKEGA PREMOŽENJA, JE TREBA PRIGLASITI PRISTOJNEMU OKRAJNEMU (MESTNEMU) LJUDSKEMU ODBORU, NA CIGAR OBMOČJU ZEMLJA LEŽI, DO 20. DEC. T. L.

Pred kratkim je bil v Zveznem uradnem listu objavljen pravilnik za voditev evidence o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja. Po tem pravilniku morajo okrajni (mestni) ljudski odbori voditi evidenco o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja, ki leži na območju okraja (mesta). Za vodstvo evidence so v pravilniku navedene točne določbe, po katerih se bodo morali ravnati okrajni (mestni) ljudski odbori. Pri okrajnih (mestnih) ljudskih odborih bo tudi z organizacijo evidence ustanovljena posebna komisija, katere glavna naloga je, da zbere vse potrebne podatke in dokaze, ki so važni za vodstvo evidence.

Vse pravne in fizične osebe (državna kmetijska posestva, gospodarske in zadržne organizacije, državni zavodi in uradi, posamezni državljanji in drugi), ki uporabljajo kakršno koli kmetijsko zemljo, ki pripada kmetijskemu zemljiškemu skladu splošnega ljudskega premoženja, morajo to zemljo priglasiti okrajnemu (mestnemu) ljudskemu odboru, na čigar območju leži ta zemlja in sicer do 20. decembra t. l., t. j. 60 dni po objavi navedenega pravilnika.

Navedene pravne in fizične osebe morajo prijaviti poleg kmetijske zemlje, ki spada v splošno ljudsko premoženje, tudi vse stavbe, naprave in druge objekte, ki so na tej zemlji in, ki pripadajo splošnemu ljudskemu premoženju.

Priglasitev mora vsebovati vsaj te-le bistvene podatke:

1. katastrske podatke: številka parcele, številka posestnega lista, vrsta kulture, razred, površino, katastrski dohodek.

2. številko zemljiško knjižnega vložka.

3. pravno osnovo, po kateri je postala zemlja splošno ljud.

sko premoženje, kdo je izdal odločbo o tem ter številko in datum odločbe (n. pr. zaplemba, sodba okrožnega sodišča v — — — številka — — — z dne — — —). Za zemljo, ki je bila državna last že pred 6. aprilom 1941, zadostuje označba »bivše drž. premoženje«.

4. opis stavb, naprav in drugih objektov, ki so splošno ljudsko premoženje in so na zadevni zemlji in njihov namen.

5. ime koristnika in njegov sedež (naslov), n. pr. kmečka delovna zadruga v — — —.

6. pravna osnova, na podlagi katere nekdo uporablja zemljo. Če je bila izdana o tem odločba, je treba navesti njeno številko in datum. (N. pr. zakup, brezplačna uporaba, prislutitev itd. — — — odločbo občinskega ljudskega odbora — — — številka — — —).

Prav tako morajo vsi oni, ki uporabljajo zemljo, katere pripada kmetijskemu zemljiškemu skladu splošnega ljudskega premoženja, in pa državni organi, ki izdajajo akte (sodbe, odločbe i. pd.), s katerimi se spremenijo sedanje — odnosno obstoječe stanje, obvestiti pristojni okrajni (mestni) ljudski odbor o vseh spremembah podatkov v gornjih točkah in to v 15 dneh po nastanku spremembe. Če se kje ugotovi nezakonita uporaba zemlje, ki pripada kmetijskemu skladu splošnega ljudskega premoženja, je treba o tem takoj obvestiti pristojni okrajni (mestni) ljudski odbor, kjer zemlja leži, da ukrene vse, kar je potrebno za zaščito zadevnega premoženja.

Za kršilce predpisov so predvidene tudi denarne kazni do 10.000 dinarjev. Kaznuje se s to kaznijo odgovorna oseba državnega kmetijskega posestva in druge gospodarske organizacije državne urada ali zavoda, ki ne priglasijo zemlje v

že navedenem roku oziroma ne pošlje obvestila o nastali spremembi, ali pa navede netočne podatke. Ista kazen doleti tudi posameznike, ki uporabljajo kmetijsko zemljo, ki pripada zemljiškemu skladu splošnega ljudskega premoženja.

Po V. kongresu LMS

Več sodelovanja!

Ko so pred dobro polovico leta mlad. organizacije »prešle na teren«, t. j. ko so se razpustile organizacije Ljudske mladine v tovarnah in so njihovi člani vstopili v aktivne LMS v krajih, kjer stanujejo, se spočetka v delu niso prav znašli. Delo, ki poleti običajno že tako zamre, je v novih pogojih še bolj medlelo. Trajalo je nekoliko mesecev, da so tako obnovljene organizacije našle predmet svojega dela in zavzele svoje pravo življenje.

Ta preusmeritev pa je kljub omenjeni nevednosti vendarle pomenila nekaj dobrega. Mladina, ki je bila dotlej odtrgana od ljudi svojega kraja, je šele tako prišla s krajevno problematiko v živ stik. In še nekaj! Mladina se je pričela bolj spoznavati. Kmalu so v mladinskih organizacijah zaplavala na površino tista vprašanja, ki so zares pereča in ne samo papirnata navlačka, ki jo v organizacijah umetno gojijo — »po direktivi«.

Vzgoja mladine je pač najvažnejša stvar. Naloga, ustvariti in ohranjati v mladem človeku socialistični lik, pa je pretežka za LMS. In tudi prav ni bilo, ko bi samo Ljudska mladina opravljala ta veliki posel. Ona k temu lahko prispeva le delček, saj je vzgoja mladine, notranji obraz mladega človeka, skrb vse družbe.

V tem smislu so naša mladinska vodstva že pred kongresom vabila k svojemu delu družbene organizacije, sedaj pa bodo to še pospešila. Le

skupni napori vseh bodo lahko premostili ovire, ki jih ni malo: težave v delu s kmečko mladino, vpliv klerikalizma, ki ga v nekaterih krajih na Gorenjskem ni zanemariti, mladinska kriminaliteta, pijančevanje in surovost, (pojavi, ki jih letos ni nič manj kot prejšnja leta), nato pa še slabe gnotne razmere precejšnjega števila mladih ljudi.

O tem poslednjem pišemo in govorimo že dobri dve leti, bistveno pa se položaj še ni izpremenil. Vajeniška mladina je še vedno zapostavljena. Izkoriščajo jo zasebni mojstri, pa tudi v državnih podjetjih ji ne posvečajo dovolj pozornosti. Se vedno velja predsojedi, da je za vzgojitelja vajencev dober pač vsakdo.

Problemi torej niso niti lahki niti brezpomembni. Organizacije LMS sicer delajo, kolikor pač morejo. (Sedaj so izdelale dobre programe, kako bodo v naslednjih tednih uresničile stališče svojega V. kongresa, spoznale z njimi kar največ mladih ljudi in čim bolj osamosvojile občinska mladinska vodstva.) Vendar se napori ne smejo omejiti samo na to. Potrebno je sodelovanje vseh tistih, ki lahko prispevajo k vzgoji mladine in zboljšanju njenega gnotnega in družbenega življenja. V Kranju so že imeli posvetovanja, na katerih so se zastopniki raznih družbenih organizacij dogovorili, kaj bodo storili. Upati je, da bodo drugi gorenjski kraji sledili tej spodbudi.

Nedavno je bil izdelan idejni načrt za gradnjo nove gimnazije na Jesenicah. Načrt, ki ga mora odobriti še Svet za gospodarstvo LRS, predvideva poleg modernega gimnazijskega poslopja še posebno stavbo za telovadnico in stanovanjski blok za profesorje oziroma jeseniške prosvetne delavce. Verjetno bodo pričeli graditi gimnazijo že prihodnjem pomlad, ker njeno sedanje poslopje z ozirom na visoko število otrok ne ustreza več. Z dograditvijo stanovanjskega bloka bo rešeno tudi vseskozi precež stanovanjsko vprašanje jeseniških prosvetnih delavcev.

Na Jesenicah so že ustanovili pripravljalni odbor, ki vodi priprave za čim dostojnejše organiziranje proslavitev Dneva republike. Na predvečer je predvidena povorka s proslavo ter premiera Kreftovih »Krajnskih komedijantov« v Mestnem gledališču. Na praznik 29. novembra pa bodo organizirala posamezna društva na Jesenicah, na Javorniku in na Hrušici samostojne akademije v počastitev praznika Ustanovitve Nove Jugoslavije. Ker so pričeli Jeseničani s pripravo pravilnice, je pričakovati, da bo letošnja proslava Dneva republike najlepša.

Loka

Da bi se volitvam dalo čim večji poudarek, je SZDL organizirala kulturni teden od 9. do 15. novembra. Ta teden bo z znanim nazivom »Loški teden« zaključen z veliko proslavo 15. novembra, ob priliki otvoritve nove asfaltne ceste Trata — Kolodvor — Skofja Loka. Za vsak dan v tem tednu je predvidena vsaj ena prireditev. Tako bodo imeli večje vaje galsilci, nato bo akademija SKUD in »Svobode« na Trati, družabni večer v domu JLA. Na prireditvi sta povabljeni tudi kandidata zvezne skupščine B. Zihel in za republiško skupščino Mira Svetinova. Ta dan bodo tudi avto-moto dirke, štafeta, pionirske tekme, popoldne ostale športne prireditve, zvečer pa akademija v Škofji Loki.

Kamnik

Ljudska univerza je začela letošnjo sezono s predavanjem o Trstu, ki ga je imel tov. Ivan Regent. Govoril je o zgodovinskem razvoju tržaškega pristanišča in o gospodarski vlogi Trsta v preteklosti in v današnjih dneh. Polna dvorana občinstva je z zanimanjem sledila predavanju in na koncu so poslušalci izrazili željo, da bi jih tov. Regent še kdaj obiskal.

GORENJSKI PIONIR

Dragi Kosobrinček!

TRST JE NAS

V Trstu živijo slovenski pionirji. Angleži in Američanci pa hočejo dati Trst — Italijanom. Oni bi zopet mučili naše ljudi. Pionirji ne bi smeli hoditi v slovensko šolo. Mučili bi jih. Zato mi ne damo Trsta.

Naši očetje se bodo borili zanj.

Breda, Krivec,
učenka 2. r. osn. šole,
Mladinski dom v Kranju

S STRICEM NA TRIGLAVU
Moj stric je gorski reševalec. Rešil je že nad 10.000 ljudi.

Ko sem bil star tri leta, me je v nahrbtniku nesel na Triglav. Ko sva prišla na vrh Triglava, sem nabral lep šopek planik in enciana. Ko sem prišel domov, je bila mama zelo srečna, za šopek pa vesela. Jaz pa sem jokal, ker sem se hotel s stricem na Triglav.

Peter Čop.

Prebrisani zajec

(Kitajska)

Na dnu velike reke je živel zmaj. Živel je v svojem kristalnem dvorcu in vsi podložniki so ga imeli radi.

Nekoč zbolli. Vsi ribji zdravilniki so ga zdravili, a nič ni pomagalo. Nazadnje pride stara šorklja in ugotovi, da so edino zdravilo zajčja jetra. Toda v vsem podvodnem sve-

Ob rojstvu mladinskega
gledališča v Kranju

Ideja o mladinskem gledališču ni nova, vendar vse do danes zaradi teh ali onih težav ni bila uresničena. Mladinski aktivni so imeli svoja kulturno umetniška društva ali sekcije, vendar so le bolj žijotarila. Pionirski svet Center je prav tako imel svojo pionirsko igralno skupnico, ki se nam je lani predstavila z Narcisami in Zogico Nogico. To sta bili pravzaprav edini igrari, ki nam jih je posredovala mladina, istočasno pa tudi prvi korak k uresničitvi lepe misli o mladinskem gledališču.

Pripravljalni odbor, ki se je sestel na pobudo Mestnega komiteja LMS, je »razpisal avdicije« in zbral mladino, ki ima veselje do igranja. Že do sedaj jim je uspelo pridobiti 70 članov, vendar pravijo, da je med fanti premalo zanimanja. Uspelo jim je, da so v delokrog mladega teatra zajeli delavsko, dijaško in visokošolsko mladino.

Namen gledališča je, pridobiti čimveč mladih igralcev in jim dati umetniško osnovo igranja. Poleg tega pa je vodstvo mladinske organizacije z mladinskimi gledališčem želelo ustvariti novo obliko dela z mladino. Z igrari, debatnimi večeri ipd., želijo odvrniti mladino slabemu vplivu alkohola in pogočevanju sploh, ki so mu mladi ljudje, žal, preveč naklonjeni. Za sedaj bo Mestno

mladinsko gledališče uprizarjalo le mladinske igre, da izpopolni vrzel, ki jo imata Prešernovo gledališče in kino, iz objektivnih razlogov seveda, namreč premalo mladini primernih predstav.

Kot vsak začetek sta bila tudi ustanovitve in razvoj mladinskega gledališča težka. Gledališče je pričelo delati pravzaprav iz nič. Vendar je šlo kmalu na bolje, kajti našli so ljudi, ki so želeli pomagati tej mladi ustanovi. Prešernovo gledališče pa je z velikim razumevanjem prevzelo patronat nad mlajšim kolegom. Pomoč, ki jo nudi PG je izdatna, in mladinsko gledališče si bo s poچارjenimi otroškimi kostumi, kulisami itd. lahko ustvarilo lastno premoženje, z dogovorjenim izposojanjem gledaliških rekvizitov pa se bodo lahko izognili težavam, ki jih imajo vsa gledališča. Prav tako je PG oskrbelo napeljavo elektrike v mladinskem gledališču. Poleg teh materialnih dobrin pa PG s strokovnimi nasveti pomaga mladim igralcem, da bodo premagali začetniške spodrsiljaje.

Mladinsko gledališče, ki bo v soboto otvorilo svojo sezono, je kot prvo delo želelo uprizoriti nekaj domačega. Izbrali so igrarico prof. Maruška »Dežela Lenuharja«, ki bo istočasno tudi krstna predstava. Poleg tega dela bodo uprizorili še 5

ali 6 premier: Emil in detektiv, Srečni dnevi, Slepa ulica itd. Seveda bo poudarek na mladinskih igrar, to pa toliko časa, dokler v Kranju ne bo ustanovljeno lutkovno gledališče. Zal, je slovenska mladinska dramatska literatura dokaj revna, zato se bodo morali poslužiti tuje. Vodstvo mladinskega gledališča upa, da bo Bratovščina sinjega galeba dramatisirana, da bodo tudi to delo lahko uvrstili v svoj repertoar, kot posebnost pa mislijo uprizoriti tudi opereto.

Vodstvo mladinskega gledališča želi vključiti v svoje delovanje poleg dramske skupine tudi glasbeno, literarno in mladinsko folklorno skupino. To pa zlasti zato, ker so se vsa mladinska kulturno umetniška društva razformirala in vključila v mladinsko gledališče. Vendar je zaenkrat to šele lepa želja, ker nimajo prostorov za tako veliko delo. Že sedaj imajo težave z odrom in prostori. Gostujejo v tuji dvorani in morajo vedno paziti, kdaj ni zasedena, da lahko vadijo in delajo. Večkrat so morali vaje odpovedati, ker dvorana ni bila prosta. Seveda to ubija voljo do dela, ki je na ta način razbito in nima tistega učinka, kot bi ga moralo imeti. Zlasti je to zelo težko, ker je tu prizadeta mladina, ki je prvič na deskah, in ki s svojim kulturno prosvetnim delom želi pokazati kaj zmore veselje in dobra volja. Vzoredno s temi problemi se je ponovno pojavilo vprašanje lastnega Mladinskega doma, ki je v Kranju nujno potreben. Mladinsko gledališče je letos prevzelo tudi izvedbo programa za Novoletno jelko, ki naj bi bil boljši in pestrejši. (O tem je naš list že razpisal anketo, Op. ur.).

V mladinskem gledališču bo mladina poleg drugih svojih obveznosti našla prijetno in zdravo razvedrilo. Izkušnje, ki jih bodo dobili pri svojem kulturnem udejstvovanju, bodo s pridom uporabili tedaj, ko bodo resnično stopili v življenje!

Obljubili so ji pomoč

Po občnem zboru tržiške „Svobode“

Prejšnji petek je imelo delavsko prosvetno društvo Svoboda v Trziču svoj redni letni občni zbor. Iz predsednikovega poročila lahko posnemamo, da je v nekaterih sekcijah delo precej dobro in se je tam pokazal že vidnejši napredek. Godba na pihala se je pod vodstvom tov. Ahačiča toliko izboljšala, da o nji ni več slišati nobenih slabih kritik in se je tako uvrstila med dobre društvene godbe v Sloveniji. Pevski zbor se je kvalitetno precej dvignil, vendar ne zadostuje število pevcev, posebno za Trzič, ki ima priznana glasbeno in pevsko nadarjeno prebivalstvo.

Tudi dramska sekcija je bila v danih možnostih precej agilna. Z dograditvijo nove sindikalne dvorane, katero bo dobilo društvo v uporabo, bo delovanje te sekcije precej olajšano in upamo, da bo program v prihodnji sezoni pestrejši.

Salonski orkester je deloval samo v manjši zasedbi, kar ni ravno pohvalno. Tudi likovna sekcija ni bila delovna, čeprav ima za to vse pogoje. Kritična točka je tudi knjižnica, ki bo z zakonom o ljudskih knjižni-

tu ni bilo nobenega zajca. Tudi vedeli niso, kaj to.

Iz zagate jih reši želva, ki včasih stopi tudi na suho. Takoj, so jo poslali iskat zajca.

Na vrhu hriba je želva našla zajca.

„Zajec,“ mu je dejala, „naš gospodar, zmaj, bi te rad videl in pozdravil.“

„Saj me sploh ne pozna,“ je odgovoril zajec.

„O, o tebi se veliko govori, posebno o tvojem junaštvu,“ je začela želva.

To je zajčku zelo godilo.

„Če je tako, grem takoj s teboj,“ je sklenil.

Želva ga je posadila na hrbet in odplavala z njim v kristalni dvorec. Ko sta prišla pred zmaja, reče ta:

„Kje imaš jetra, da jih pojem in ozdravim?“

Zajec se je silno prestrašil.

„A, jetra, jetra... Jetra imam doma, v svoji luknji, kar sedem jeter imam, je začel lagati zajec.

Zmaj se razjezi na želvo:

„Zakaj nisi prinesla tudi jeter, saj sem te ponje poslal!“

„Saj jih lahko še prinesem,“ je začel hitro zajček.

„Tako je!“ sklene zmaj. „Tako je, kaj nisi nazaj na zemljo in naj prinese jetra,“ je ukazal želvi.

Ko ga je želva prinesla na suho, je zajec skočil in rekel:

„Če že nisem junak, pa vsaj neumen nisem,“ in je stekel v gozd.

cah lahko bolje uspevala. V splošni ljudsko prosvetni dejavnosti društvo ni izpolnilo zadane naloge. V tem društvu, ki naj bi krepilo poleg politične zavesti tudi delavsko solidarnost, je stremeti po tem, da se organizira več poučnih predavanj, splošno znanstvenih, vzgojnih in ideoloških. Vendar manjka organizatorske sposobnosti, da bi s predavanji zainteresirali ljudi do take mere, da bi sami čutili potrebo po izobraževanju.

2000 dijakov v nižjih -
136 pa v višjih gimnazijah

OLO Radovljica je razpravljal o desetletnem programu kulturno-prosvetne dejavnosti

Pretekli petek, 30. oktobra, je bila v Radovljici 7. skupna seja odbornikov obeh zborov Okrajnega ljud. odbora Radovljica. Pred skupno sejo sta imela okrajni zbor in zbor proizvajalcev ločeni seji. Prejšnji četrtek so v skupini industrije že volili odbornike za nov zbor proizvajalcev, ki bo to pot štel 40 odbornikov. Mirno lahko trdimo, da je doseženi zbor proizvajalcev radovljiškega okraja odigral pomembno vlogo v gospodarskem razvoju okraja. Imel pa je tudi nekaj očitnih slabosti, na katere bodo morali posebno paziti pri novem zboru proizvajalcev. Te slabosti so izvirale v glavnem iz neznanstva osnovnega pomena zborov proizvajalcev. Često je med večino odbornikov prevladovalo mnenje, da predstavljajo zbor zastopnikov pednih podjetij. Tu pa tam je bilo opaziti monopolizem pri glasovanju.

Na ločenih sejah sta oba zbora proglasila Mladinsko okrevalske v Gozdu in Klimatsko okrevalske na Posavcu za zavoda s samostojnim finansiranjem. Določila sta odstotek skladov za amortizacijo, izravnavo in nagrejevanje delavcev in uslužbencev v zdravstvenih ustanovah okraja s pridržkom, da te ustanove pripravijo še potrebne dokumentacije.

Razpravljali so tudi o nekaterih drugih vprašanjih, predvsem o predlogu za znižanje povprečja sklada plač v železarni Jesenice. Ob izidu uredb o davku na sklad za plače je okrajni zbor proizvajalcev povihal jeseniški železarni povprečje sklada plač za 15%, kar se je pozneje pokazalo za preuranjen sklep in so ga na tej seji popravili na 10%.

Na skupni seji sta oba zbora poslušala poročilo predsednika za prosveto in kulturo tov. Šmiteka o stanju in predlogu

IVAN ROZMAN - osemdesetletnik

Kdo v Kranju ne pozna tega našega uglednega someščana, človeka ljubeznivega nastopa in uglasjenih svetovljanskih manir? Četudi mu srebro prepleta lase že več desetletij, je vendar ta pokoncimož še vedno ves živ, bistrih misli in trdno na strani borcev za nov, lepši svet, za socialistično družbo.

Za ta bodoči svet in za novega, boljšega človeka je mislil in delal vse svoje dolgo življenje. Kot slovenski pisatelj, kritik in esejist je bil vsekoli naprednjak, oster v polemiki z mračnjastvom in marljiv znanstvenim sodelavcem mnogim vodilnim slavistom; predvsem pok. dr. Fr. Kidriča, ki mu je pomagal pri zbiranju prešernoslovskih arhivalij.

Naš ugledni jubilar se je rodil 9. novembra 1873., s pisateljevanjem in pesništvom pa se je pričel baviti že l. 1894. Od tedaj je bilo njegovo slovensko delo opazno v takratnih listih in revijah, tudi v »Ljubljanskem zvonu« in v »Slovanu«. Spisal je tudi nekaj ljudskih iger, od katerih je najbolj znana »Testament«, ki je izšla v knjižni obliki kar v 2 izdajah. Leta 1922. je izdal knjigo o Koroški »Naša bol«, ki je dovolj izpričala Rozmanovo rodoljublje. Najboljše svoje misli pa je izlil v knjigo »Novo erotiko« (izšla l. 1923), ki pa je, žal, postala tudi njegova literarna labodja pesem. Seveda, če izvzamemo njegove manjše koncepte, ki jih snuje še danes. Prav poseben literarni biser pa je njegov gla-

dek in smiselno ustrezajoč prevod Prešernove nemške pesmi »Zakaj njo, vredno...«

Za skupnost najdragocenejšje se je bilo Rozmanovo tiho, zvesto in marljivo raziskovanje Prešernovega življenja in dela. Med drugim je našel pesnikov zapuščinski akt, ki je veljal do l. 1920 za izgubljenega.

Bogastvo in resnična vrednost našega častiljivega someščana Ivana Rozmana pa je njegov živ korak z duhom časa, njegov ponos in njegova borbenost, ki ga je gnala vedno v prve vrste. Bil je na Koroškem, ko smo se bili pred nesrečnim plebiscitom, bil je v vrstah zavednih aktivistov v dobi okupacije. Tik po osvoboditvi je tudi marljivo delal kot ljudski odbornik na svojem terenu. Skromen in nesebičen ni nikdar sam šilil v ospredje. Njegov etos je v tem, da se delo za skupnost, ljubezen in žrtve za domovino ne da, niti ne sme plačevati ali kako drugače nagradjevati. Delo za domovino in za človeštvo je dolžnost pravega moža.

Tak mož, ponosen poštenjak in zaslužen kulturni delavec, je gotovo naš Ivan Rozman. Od njega se moramo vsi mlajši učiti prave domovinske ljubezni, od njega moramo prevzeti žar toplega odnosa do našega Kranja in do našega človeka.

Spoštovanemu someščanu in dragemu prijatelju iskreno vsi želimo, da bi še dolgo živel med nami, da bi bil zdrav in srečen.

Č. Z.

„Miklova Zala“ v Žireh

Dramska skupina SKUD »O. Zupancič« iz Žirov je ob pomoči domačega študentskega kluba uprizorila v tej sezoni že kar dvoje dramskih del. Prva premiera je bila Norman Krasn »Draga Ruth«, uprizorjena 12. septembra, a druga, žižkova »Miklova Zala«, ki so jo prvič uprizorili 22. oktobra za proslavo 10. obletnice osvoboditve Žirov. Ob obeh premierah

so izdali tudi svoj gledališki list, ki ga ureja Rado Jan.

»Miklova Zala« je ljudska igra, ki po svojih množičnih nastopih zahteva od režiserja in igralcev polno življenjskih izkušenj in dognanj. Žižkova obdelava »Miklova Zala« je popolnoma drugačna od špicarjeve dramske obdelave. Njegova Zala ni več tako solzava in mtična junakinja, v njej je vse bolj poudarjen socialni moment. Zala namreč po vrnitvi iz turškega suženjstva vzame za moža Davorina - hlapca, ne pa Mirka - gruntarja, ki jo je zatajil.

Takšna »Miklova Zala« je v Žireh po premieri doživela že več repriz, ki so bile vse dobro obiskane. Uspeha pa ni pripisati samo piscu igre, temveč tudi dobri uprizoritvi žirovskih igralcev in spretni ter do podrobnosti dognani režiji tov. Silva Ovsenika. Množični nastopi kmečkih puntarjev, vaških svatov in Turkov so res živo podani, ves tok igre ima pravo dinamičnost in izraža pristno življenjsko dogajanje v naši nedavni preteklosti. Če upošteevamo še, da je režiser imel v vrstah igralcev več novincev, je to še toliko bolj vredno pohvale. Od glavnih igralcev so se posebno izkazali Silvo Ovsenik v vlogi Mirka, Franc Kavčič v vlogi Davorina, Miro Žlajpah kot Tersoglav, Franc Kopač kot turški poveljnik in Metod Ermožnik kot kmečki fant Tevže. V ženskih vlogah je bila odlična Vilka Kržišnik-Almira, prav do bri sta bili tudi Manica Kolenčeva Zala in Zinka Berčič kot Miklova.

Glasbena šola
na Jesenicah

S strokovnostjo in prizadevnostjo predavateljskega zbora jeseniška glasbena šola iz leta v leto vidno napreduje. Zadnje leto je bil na šoli ustanovljen že šolski godalni orkester, ki ga sestavljajo gojenci in predavatelji ter ostali jeseniški glasbeniki. Ker je bila jeseniška glasbena šola edina za vsa gornjo Gorenjsko, so že lansko leto organizirali na Bledu glasbeni tečaj, ki je bil z letošnjim šolskim letom reorganiziran v dvoletno pripravnico za jeseniško glasbeno šolo. Pa tudi v Bohinjski Bistrici so pričeli na pobudo SZDL s pričetkom letošnjega šolskega leta razpravljati o nujnosti glasbenega pouka za bohinjsko mladino. Odločili so se za organiziranje glasbenega tečaja, ki bo pripravljaval učence za vstop v jeseniško glasbeno šolo. V tečaj je bilo sprejetih 40 otrok.

Mengeš

Glasbena šola je v drugem letu svojega delovanja dosegla lep napredek. V šolo se je vpisalo 220 učencev. Med njimi je največ delavske mladine.

Iz Kamnika

Tovariš Rudolf Janko, predsednik Republiškega sveta Zvezde sindikatov za Slovenijo in član CK ZKS je v ponedeljek, 2. novembra, obiskal delavce podjetja »Kamnik«, ki so imeli predvolilno zborovanje v Domu kulture. Kamničani so ga izbrali za kandidata v Zvezni zbor proizvajalcev. Tov. Janko je govoril o pomenu novembrskih volitev, o zborih proizvajalcev, ki bodo postali pomemben činitelj v razvoju našega socialističnega gospodarstva. Dejal je tudi, da smo dosegli precejšnje uspehe prav na področju socialne zaščite.

Ziviljenjska raven naših delovnih ljudi še ni dosegla zaželene višine. Še vedno naletimo na različne težave in marsičemu se moramo odreči tudi zato, ker potrebujemo veliko sredstev za obrambne namene. Delali smo pravilno. Zadnji dogodki v zvezi s Trstom so pokazali, da moramo biti vedno pripravljeni! Volivci so govorniku izrazili svoje odobravanje.

Betonska cesta pred vhodom v Podjetje Kamnik je že gotova, zdaj bodo pa pristopili k uravnavi prostora od ceste do kulturnega doma. Ker namestijo prostor nekdanjega te-

lovadišča pred tovarno spreminiti v park, bi bilo nujno potrebno, da tudi cestna uprava podaljša betonsko cesto do začetka tovarniškega zida, s čimer bi bilo za vedno rešeno tudi vprašanje odtoka vode, ki pri sedanjem stanju ne obeta zadovoljivega izboljšanja.

Iz Domžal

V kratkem bo zopet pričela delovati »Ljudska univerza« v Domžalah. Otvoritev predavanja bo imel tov. Tomo Brejc, naslednje predavanje pa tov. Ivan Regent.

Na občnem zboru Svobode je bil izvoljen upravni in nadzorni odbor, tehnični in umetniški svet. Predsednik je ostal tov. Albin Hvastja. Igralska skupina je pretekli mesec z opereto »Planinska roža« gostovala v Komendi, na Črnučah, Viru in Prevojah.

Železniško postajo v Domžalah že dalj časa popravljajo. Kljub adaptacijam pa domžalska postaja še ne bo primerna za toliko potnikov. Zato bi bilo nujno, da bi dobile Domžale novo, dovolj veliko in lepo železniško postajo, vsaj tako kakor je v Trzinu.

Tržiški promet je na kamni-

ški progji tako močno razvit, da bi železniška direkcija morala investirati potrebne kredite za gradnjo novih železniških postaj tam, kjer postaje ne ustrezajo potrebam in estetičnim načelom.

UROJ je pričelo z rednimi predavanji. Poleg teoretičnih predavanj je odbor sklenil, da se bodo pričele tudi praktične vaje in ekskurzije.

Zadnje čase je telovadnica v Domžalah zopet oživila. Vaditeljski zbor je sklenil, da bo predvsem dobro organiziral telovadbo za pionirje. Pri tega je vadiatelj tudi posrečilo. Pričeli so lepo število osnovnošolske in gimnazijske mladine, ki redno in z veseljem obiskuje telovadbo.

Predvolilne priprave v Domžalah so v polnem teku. Kandidat za Republiški zbor je Iv. Novak-Očka, za Zvezni zbor pa častni domžalski mesičan, tov. Tomo Brejc. Na Glavnem trgu bo 15. novembra dopoldne veliko predvolilno zborovanje za vse volivce iz domžalske občine.

Na gimnaziji v Domžalah je začela delovati mlečna kuhinja, kjer prejemajo dijaki v glavnem odmoru topla jedila.

Pretekli petek so se v dvorani godbenega doma v Domžalah zbrali k redni seji odborniki LOMO Domžale, na kateri so izvolili novega predsednika občine. Kakor je naš list že poročal, je prejšnji predsednik LOMO moral odstopiti, ker so se pod njegovim upravljanjem zgodile razne nepravilnosti, ki so jih odkrili člani ZK.

Za novega predsednika je bil na seji predlagan in izvoljen tov. Mikuluž, ki je ob tej priliki imel krajši govor, v katerem je pozval vse mestne občinske odbornike, na skupno delo za napredek občine. Tov. Mikuluž je bil do sedaj predsednik Sveta za socialno skrbstvo, zato je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Pirč. Na seji so razpravljali tudi o vprašanju kredita za zemljišče, kjer bi obvezniki predvojaške vzgoje v občini uredili strelišče. Odborniki so se pogovorili še o raznih gospodarskih problemih, ki so važni za domžalsko občino.

Iz Kranja

NA DAN VOLITEV »SAVA« IZPOLNILA PLAN

Dan volitev odbornikov v Okrajni zbor proizvajalcev so v tovarni gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju proslavili z izpolnitvijo letnega družbenega načrta. Po vrednosti so letni plan dosegli že 15. oktobra in že odvedli predpisano akumulacijo.

V tovarni »Sava« so v tem letu zaposlili okoli 80 ljudi več in s tem zmanjšali število brezposelnih v Kranju, kljub temu pa vseh naročil ne morejo sprejeti, ker jim tega ne dopušča proizvodna zmogljivost podjetja.

Urška Kriznarjeva iz Preddvora je bila v preteklih letih zaposlena kot poslovodkinja v poslovalnici »Preskrbe« v Stražišču pri Kranju. Tam je od zaloge živil postopoma jemala manjše količine. Zlasti so ji ugajali keksi, bomboni, sladkor in konzerve. Vse te stvari je pojedla takoj v trgovini, ali pa jih je tudi odnašala domov. Tudi od iztržkov je jemala manjše zneske denarja, seveda ni tega beležila. Nadalje je zadržala od dvodnevnega izkupička 10.250 dinarjev. Pri vsem tem je nastal v poslovalnici primanjkljaj v višini 47.736 dinarjev. Poleg tega je Kriznarjeva svojo službo, slabo opravljala. Pri sadju ni ugotavljala krala in naročala ga je v mnogo prevelikih količinah. Blaga pri prevzemu ni tehtala in kontrolirala, ampak se je kar lahkomišelnost zanesla

na teže na dobavnici. Delavcem, ki so ji pomagali pri delu, je dajala razna jedila, ni pa tega nič zapisovala. Strankam je zamenjavala industrijske bone za denar in tudi ni redno vodila in izdajala paragonskih blokov. V začetku oktobra 1952 je prevzel poslovodnico nov. poslovodja. Pri odmeri kazni je sodišče smatralo za zelo obtežljivo to, da je poslovodkinja pri kaznivem dejanju zapeljala tudi mladoletno vajenko. Obsojena je bila na 10 mesecev zapora, poleg tega pa mora plačati »Preskrbi« še 47.736 din. Tudi vajenko je sodišče spoznalo za krivo kaznivega dejanja, obsodilo pa jo je na 3 mesece zapora, vendar pa ji je zaradi mladoletnosti in zaradi tega, ker je bila zapeljavana, odmerilo kazen le pogojno za dobo dveh let.

OBVESTILO

Glede na predvidene spremembe otroških doklad za študente in dijake bi radi ugotovili sporazumno s Svetom za prosveto in kulturo pri LOMO in OLO Kranj potrebe po štipendijah in podporah za visokošolce in dijake višjih gimnazij ter strokovnih šol na področju LOMO in OLO Kranj.

Reflektanti naj najkasneje do 25. novembra t.l. vložijo prošnje z natančnimi podatki in prilogami:

1. Vprašalna pola za štipendiste (obrazec DZS 1,74a)
2. Potrdilo o premoženjskem stanju (obr. DZS 0,12)
3. Potrdilo o opravljenih izpitih z oceno, ozir. šolskem uspehu, potrjeno od dekanata ali ravnateljstva šole.
4. Prošnja s podatki in pripombami.

Prošnja naj vsebuje še sledeče podatke:

- a) Fakulteta, tekoči semester in čas vpisa
- b) Semester, ki jih je ponavljal, prestop na drugo fakulteto, tekoči semester in vzroki prestopa ozir. ponavljanja.
- c) Absolventi naj navedejo rok, kdaj mislijo diplomirati.

5. Pošiljajte na naslov: Kranjsko akademsko društvo — Socialno ekonomska komisija — pošt. pred. 17, Kranj
Kranjsko akademsko društvo — ZSJ

ŠPORT

Korotan : Sloboda (Varaždin) 5 : 4 (3 : 1)

Nedeljska tekma med Korotanom in Slobodo iz Varaždin je potrdila, da v Korotanovem moštvu nekaj ni v redu. Z igro, ki smo jo gledali, menda nihče ni bil zadovoljen. Tako se nogomet ne igra! Zlasti ne v slovensko-hrvatski ligi, katere prvi namen je dvig kvalitete. Korotan je v slovenski ligi igral bolje in boljše (Mnogorede rečeno, tudi gostje so pokazali nogomet zelo podoben Korotanovemu, vendar so bili hitrejši in požrtvovalnejši. Pri stanju 4:1 za Korotan niso vrgli puške v koruzo in so zabili še 3 gole, domači pa samo enega.) Res je padlo devet golov, vendar je vprašanje, kako. Niti eden ni bil plod kakšne duhovite kombinacije (ki smo jih tudi pri Korotanu svoje čase že lahko opazili), temveč so bili le bolj slučajni zadetki. S tem, da je Korotan zabil pet golov, stanje še vedno ni rešeno, niti se še ni »odprlo« kot nekateri optimisti razlagajo. Verjetno so pozabili, da je Korotan v isti sapi tudi sprejel štiri gole in morda ni mnogo manjkalo, da bi šla tudi ena točka iz Kranja! (razveljavljeni gol iz dvomljive off side pozicije!). Napadali igralci se izgovarjajo, da so svojo nalogo opravili, ostalo je kriva obramba. Res ne vem, od kod jemljejo tako »duhovito« razlago. Mislim, da šteta napad in obramba šele moštvo, ne pa vsak za sebe. Pri taki miselnosti res ni čudno, da vodimo na začetku z dvema skromnima točkama in polnim košem prejetih golov.

Drugo vprašanje je sestava moštva. Prepričan sem, da se-

stavijo moštvo ljudi, ki jim nogomet ni španska vas. Vendar pa ne morem razumeti (kljub temu, da vem, da ni igralcev), kako morejo postaviti na mesto srednjega napadalca Brezarja II, ki nima pojma kaj in kako naj igra srednji napadalec. Karakteristično za Korotanov napad bi bilo morda to-le: na vseh Korotanovih tekmah, ki sem jih

gledal, je bil štular I vedno najšibkejši igralec napada, danes je pa edini, ki je s svojimi pobegi sploh nevaren!

Obramba je tudi poglavje zase. V odločilnih trenutkih izgubi glavo in posledica je gol. Nikogar ni, ki bi res znal povezati obrambo z napadom, zato so igrači »razbita« celota in res ne morejo predstavljati nevarnega nasprotnika.

Kamnik prvi - uspeh Jeseničanov

Preteklo nedeljo je bilo igrano zadnje, 14. kolo v ljubljanski skupini prve slovenske odbojkarske lige. Prvo mesto je zasedlo, kakor je bilo pričakovati moštvo SSD Kamnika, ki si je z zadnjo zamago nad »Papirničarjem« iz Vevč s 3 : 0 w.o. zagotovilo 2 točki naskoka pred Železničarjem II. iz Ljubljane. To, da je drugi finalist Železničar in ne Ilirija, je precejšnje presenečenje, katerega so nam pripravili mladi, mnogo obetajoči Jeseničani s svojo zmago nad Ilirijo s 3 : 2 (15:11, 5:15, 8:15, 16:14). Jeseničani so si s to, kakor tudi z zmago prejšnje nedelje nad Kamnikom (3:2), zagotovili ugodno 5. mesto, kar je zanje, kot novice, vsekakor velik uspeh. Tudi »Prešeren« (Radovljica) je bil to nedeljo uspešen, saj je s 3:0 w.o. odpravil »Elektro« in se s tem izmazal iz nevarne cone, v katero je zašel v 13. kolu, ko je izgubil srečanje z »Ilirijo« s 3:1.

Kakor v ljubljanski skupini, tako je tudi v štajerski skupini zadnje kolo prineslo presenečenje in določilo v finale poleg »Fužinarja« (Guštanj)

še borbeno moštvo »Partizan« iz Sempetra pri Celju. Finalni turnir za prvaka Slovenije med prvima dvema iz vsake skupine bo čez tri tedne v Kamniku.

SPORED PRVENSTVENIH TEKEM GORENJSKE

za nedeljo, 15. novembra 1953
V Trzinu, igrišče Ljubelja; ob 14.30: Ljubelja : Projektor, službujoči Dobrin.

V Lescah; Prešeren : Hrušica, službujoči Vovk, čas po sporazumu.

Na Jesenicah, igrišče Jesenice; ob 14.30: Jesenice B : Železniki, službujoči Taler.

V Škofji Loki; ob 14.30: Ločan : Gumar, službujoči Marguč.

V Kranju, igrišče Korotana; ob 13. uri: Korotan B : Bled, službujoči Smole.

SAP - Ljubljana

Spremembe avtobusnih vozni redov

1. S 1. novembrom 1953 bo odhajal avtobus na progji Jesenice — Ljubljana

odhod z Jesenic zjutraj	7.00	odhod pop. iz Ljubljane	14.30
prihod v Ljubljano	8.45	prihod na Jesenice	16.15
2. S 1. novembrom 1953 bo odhajal avtobus na progji Bled — Ljubljana
 Odhod z Bleda zjutraj ob 6.00
 Ostali vozni redi te proge ostanejo neizpremenjeni.
3. S 1. novembrom 1953 bo odhajal lokalni avtobus proge Bled — Lesce — Radovljica

odhod zjutraj z Bleda — jezero	ob 5.55
odhod z Bleda — pošta	ob 6.05
prihod v Lesce	ob 6.20
in s prihodom v Radovljico	ob 6.30

 Ukine se popoldanska vožnja z Bleda v Lesce ob 18.45 in z odhodom iz Lesce ob 19.30
 Vsi ostali prihodi in odhodi avtobusov na ostalih avtobusnih progah ostanejo neizpremenjeni.

UPRAVA SAP

OBJAVE • SPOREDI • OGLASI

DEŽURNA SLUŽBA

Dežurna zdravniška služba v območju ljudskega občinskega odbora mestne občine Jesenice od 6. do 13. novembra: dr. Milan Čeh, Titova 4, Jesenice. — Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj
 Nedelja, 8. nov. ob 16. uri: Cankar, »Hlapci« — izven. V vlogi župnika nastopa član lj. Drame MILAN SKRBEINŠEK.
 Torek, 10. nov. ob 20. uri: Gheri, »Šesto nadstropje« — izven.

Četrtek, 12. nov. ob 16. uri: Klabund, »Krog s kredo« — red popoldanski in izven.

Mestno mladinsko gledališče Kranj

Sobota, 7. nov. ob 20. uri: Lojze Maruško, »Dežela Lenuharija« — premiera, izven.
 Nedelja, 8. nov. ob 16. uri: Lojze Maruško, »Dežela Lenuharija« — izven.

Četrtek, 12. nov. ob 16. uri: Lojze Maruško, »Dežela Lenuharija« — predst. za II. gimnazijo Kranj.

KINO

Mestni kino Damžale: 11. in 12. nov. ameriški film »Rapsodija otožnosti«. Od 13. do 15. nov. japonski film »V gozdu«. 18. in 19. novembra amer. film »Odločitev pred zoro«. Predstave v sredo ob 18. in 20. uri, v četrtek in petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri.

Kino Radio, Jesenice: od 4. do 6. novembra ameriški film »Abot in Costelo«. Od 12. do 17. nov. ameriški film »Kapitan Horatio«. — Predstave ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri, dopoldne ob 10. uri matineja.

Kino Plavž, Jesenice: Od 4. do 6. novembra ameriški film »Skotska kri«. Od 7. do 10. nov. japonski film »V gozdu«. Od 11. do 13. novembra avstrijski film »Kogar bogovi ljubijo«. Od 14. do 17. novembra jugoslovanski film »Občinsko dete«. Predstave ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri, dopoldne matineja ob 10. uri.

Kino Kor. Bela - Javornik: Od 6. do 8. novembra francoski film »Mesečnik Bonifacije«. Od 13. do 15. novembra mehški film »Viva Zapata«. Predstave ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri, do-

poldne ob 10. uri matineja.

Kino »Storžič«, Kranj: Od 6. do 8. novembra francoski film »Zlata čelada«. Predstave vsak petek ob 18. in 20. uri, v soboto ob 16., 18. in 20. uri; ob 20. uri dvojni program »Zlata čelada« in »Volpone«. V nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri. Matineja v nedeljo ob 10. uri »Ljubezzen je lep«. V soboto in nedeljo slovenski film »Na svoji zemlji«. Predstave v soboto ob 9. in 14. uri, v nedeljo ob 8.30 uri. 9. in 20. novembra francoski film »Volpone«. Od 11. do 16. novembra ameriški barvni film »Plavajoče gledališče«. V soboto, 14. novembra ob 20. uri dvojni program »Odločitev pred zoro« in »Plavajoče gledališče«. Matineja v nedeljo ob 8.30 uri »Plavajoče gledališče«, ob 10. uri »Odločitev pred zoro«.

Kino Svoboda, Kranj, Stražišče: 6. do 8. novembra angl. barvni film »Ljubezzen je lep«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, ob 20. uri dvojni program »Volpone« in »Ljubezzen je lep«, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Matineja v nedeljo ob 10. uri »Na svoji zemlji«. Od 13. do 15. nov. ameriški film »Odločitev pred zoro«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, ob 20. uri dvojni

program »Plavajoče gledališče« in »Odločitev pred zoro«. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Matineja v nedeljo ob 10. uri »Plavajoče gledališče«.

MALI OGLASI

Preključen trditve proti Albertu Stoletu, Primskovo 30. Lovro Voltar.

Zamenjam trosobno stanovanje za enosobno v Kranju. — Naslov v upravi lista.

Podpisani Albert Šmajdek iz Kranja preključen vse neresnične izjave o pokojnem Viktorju Štravsu iz Kranja, ki je padel v NOB.

Na pol kauč, nov, prodam. Naslov v upravi lista.

Prodajam kuhinjo, opremo za 18.000 din. — Kranj, Huje 4.

Čevljarstvo podjetje »Alka« - Duplje sprejme takoj v službo pisarniško moč. Pismene ponudbe na naslov z navedbo šolske izobrazbe in dosedanje službe.

JAVNA ZAHVALA

Zahvaljujem se organom LM v Trzinu, ki so 30. oktobra zastavili vse svoje sile, v teku ene same ure izslediti tatua in tako omogočili, da sem takoj prejel povrnjene ukradene predmete, ki so mi bili dragi. — Martin Romih, Trzin.

IZ INDIJE —

Petletka na 670 straneh

(Nadaljevanje in konec)

»Kaj pa industrija?« smo se vprašali pred tednom.

»Kaj pa industrija?« se sprašujejo tudi v Indiji. O tem imajo najrazličnejše ideje in na prvi pogled najneverjetnejše pojme. Prepletajo se misli o idilični indijski vasi kot osnovi narodnega gospodarstva, o sovjetskem planiranju težke industrije, o japonski elektrificirani domači industriji, o demokraciji in planiranju za razliko od »totalitarnega«, o laburistični »državi blagostanja«, o socializmu. Čelo pri nekaterih socialistih prevladujejo nauki Mahatme Gandija o ročnih statvah, vretenu in preslici.

»Kaj pa industrija?« sprašujejo. In odgovarjajo — posamezniki in stranke, instituti in komisije. Ne bi se moglo reči, da ima katera koli od indijskih strank določeno stališče. Še v vladni stranki, v stranki Indijskega nacionalnega kongresa, si niso edini. Njen predsednik, J. Nehru podpira razvoj industrije, velik del vodstva pa ji nasprotuje. Ne gre za brezpomembne nesporazume, gre za nasprotja v osnovnem vprašanju državne gospodarske politike, ki bo v prihodnje, najkasneje pa ob sprejetju naslednjega gospodarskega načrta, stopilo v ospredje in morda pomenilo preizkusni kamen, okoli katerega se bodo grupirale družbene in politične sile.

Sedanji petletni gospodarski načrt dodeljuje industrializaciji komaj 8,4% sredstev, če ne upoštevamo velikih naprav za namakanje, elektrifikacijo in transport. Očitno je to le deloma posledica okoliščine, da je pri današnjem stanju krogotok kapitala pri majhnih investicijah v poljedelstvo še vedno hitrejši kot v velikih industrijskih objektih. Očitno je današnja oblika indijske petletke tudi kompromis med nasprotujočimi si mnenji o nadaljnjem razvoju indijskega gospodarstva.

Vse te razlike bi bilo težko razumeti, ko za njimi ne bi poiskali določenih družbenih skupin in gnotnih koristi. Pri vladni stranki je to prav očitno. Opraviti imamo z veleposestniki, ki jim prav gotovo ni do razvoja industrije, razen tistih panog seveda, katerim bi lahko ugodno prodajali »svoj predelek«. Potem — meščanstvo, buržoazija različnih izvorov in poklicev.

Večina indijskega meščanstva je trgovska buržoazija iz kaste obrtnikov. Zrasla je iz različnih zbiralcev davkov, vasiških oderuhov, verižnikov in

posesnikov. Pravzaprav živi od kmetovega zmoja in se močno upira vsaki radikalni agrarni reformi. Drži se je še stara predkapitalistična miselnost iz časov prvotne akumulacije. Grabi denar, hlasta za lahkim in hitrim dobičkom. Zanj je nič nenavadnega, če se ji kapital obrne tudi po petkrat ali šestkrat v letu. Vztraja pri visoki obrestni meri, ki včasih doseže tudi po 80%. Ta sloj meščanstva seveda nima nobenega navdušenja za graditev težke industrije in tistih ključnih objektov, na katerih bi počivalo prihodnje trdno in uravnovešeno gospodarstvo v tej ogromni, pa vendar šibki in neuravnovešeni deželi. Posejduje seveda tudi industrijo, vendar je videti že na prvi pogled, s kakšno izkoriščevalsko in kratkovidno pobudo je bila zgrajena in kako jo danes upravlja. Slabe stavbe, starinski, že davno amortizirani stroji, obupni delovni pogoji, odpušcanje tisočih delavcev, —

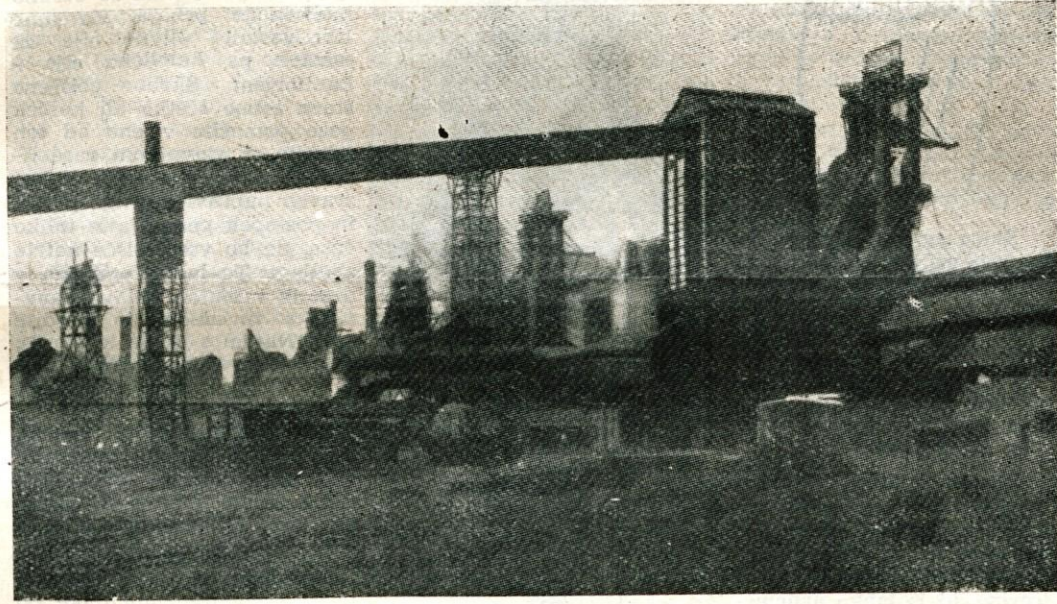
je, da si ta družbena sila močno prizadeva za industrializacijo, vendar pa se upira državni kontroli in vsakemu takemu planiranju, ki ne pomeni samo državno finančno pomoč.

Videl sem podjetja obeh skupin. V prvi vodijo kapitalisti iz kaste Banijev in Marvarov. Zlasti slednji slovijo po brezvestnem izkoriščanju in brezbriznosti. Vozil sem se v letalu, ki pripada koncernu Birla. Med letenjem se je celo zgodilo, da se je s krila odtrgala velika aluminijeva plošča in padla v Arabsko morje. Takrat sem se spoznal z »gospodinjo letala«, osemnajstletno Barbko. Rekla je, da to pri njihovi družbi ni nič nenavadnega. Čez mesec sem jo spet srečal v nekem hotelu v Kalkuti, po treh tednih pa sem že slišal, da je nad Kašmirom strmoglavila z vsem letalom. Nihče si ni bil rešil življenja.

Povsem drugače delajo Parsi, pripadniki druge, v pravem smislu industrijske buržoazije.

že zaradi tega, ker vedno manj predstavlja široko družbeno gibanje, vedno bolj pa interese samostojne sile, ki se dviga nad družbo. Poraja se pravcata birokratska kasta. Petletka je njeno največje delo. Z njo je napredni državni kapitalizem ogromno pridobil na moč in pomenu, z njo se bo čedalje bolj krepil.

V vsej tej igri družbenih sil, med političnimi spopadi, provokacijami in premišljanji o prihodnosti pa »petletka naša teče...« Gradijo se jezovi, električne centrale, ceste, otroška zavetišča. Nastajajo nova mesta in orjaške tovarne. Graditelji, preprosti, nepismeni, v usodo vdani indijski ljudje prenašajo tovore, mešajo blato in gradijo nasipe, kopljejo kanale, montirajo traverze. In domala ne vedo, kaj delajo. Zaposlili so jih, da delajo na nekakšni velikanski stvari, ki se imenuje »Petletni plan«, na delu nečesa odmaknjenega in ne-

Del Tatine jeklarne v Jamshedpuru, največjega podjetja v Aziji

vse to jasno kaže na njen značaj.

Manjši del buržoazije je naprednejši. Življenjsko se je povezal z industrijo, predvsem težko. Odtrgal se je od predkapitalistične velepekulacije in pričel s trdnim, dolgoročnim, »poštenim« gospodarjenjem. Navzel se je zahodnega, angleškega kapitalističnega duha, odtrgal od zemljiških koristi in s svojo dejavnostjo danes nedvomno še zelo koristi indijski gospodarski celoti. Jasno

Družina Tata, ki proizvaja vse od mila in papirja do lokomotiv in težkih konstrukcij, je v svoja podjetja uvedla brezhiben red, najmodernejši proizvodni postopek, uporabo znanosti, tovarniško časopisje, na katerem ji samo lahko zavidamo, sorazmerno dober sistem socialnega zavarovanja, razdeljevanje stanovanj, strokovno šolstvo itd. Pri njih izkoriščanje ni grobo in primitivno, ampak sprtno prikrito in moderno.

Tretja sila ki se vedno bolj uveljavlja okoli vprašanja: »Kaj pa industrija?« je indijska država. To ni več stari državni aparat iz »Indijske civilne službe«, ki je zvesto služila angleškemu imperializmu. Po osvoboditvi se je povzpela na položaj edinega oblastnika v deželi. Danes je indijska državna birokracija tista sila, ki se najbolj uveljavlja razvoj proizvodnih sil in skuša združiti okoli sebe napore vseh družbenih sil, da bi dosegli ta cilj. To pa ne more

doumljivega. — In ali ni čudno: ti ljudje vendar gradijo svetlo, demokratično prihodnost, — Majakovskega graditelji Dnjeprprostra, ki so vse vedeli, vse močno občutili in »sanjali o mestu-vrtu«, pa so postali potepantne žrtve tistega nasilja, ki so mu sami skovali orožje!

Polagoma pa v indijske množice le prodira zavest, za kaj delajo in kaj to pomeni. Tudi vse bolj vedo, da se morajo nasloniti le na lastne sile, saj jim inozemska udeležba v financiranju petletnega plana ne koristi dosti več od tistih »1113 dobrih del, 1405 premagovanj, 3493 raznih molitev, 12.811 vzdihljajev, 936 obhajil in (nič manj kot) 120 delovnih ur, ki so jih do 15. avgusta 1937. nabrali po Sloveniji misijonski prijatelji po zlatih listkih« in za katere se v 10. števil. Glasnika presvetega Sreca Jezusovega (istega leta) zahvaljujejo »v presv. Srcu hvaležni bengalski misijonarji«.

J. Z.

Jez Tangabadra med gradnjo

Vrišč, pretepanje, jok, sovražstvo

Nocoj sem bila v sanjah ki je vzplamtela na slovenski stavbi. Naslednje dni je bilo sem po tržaških ulicah v slovensko šolo k Sv. Jakobu.

Še sedaj jo vidim pred seboj kakor takrat. Leta 1909. je Ciril-Metodova šola najela staro enonadstropno hišo in poleg ležeči pritlični hlev. V hlevu je bil moj razred. Natrpani smo bili v ozkih klopeh, vendar je bilo lepo. Pod okni je bila groblja — nepozidan svet. Nekaj korakov od šole je stala velika večnadstropna italijanska šola. Če je bil v njej pouk poprej končan, se je zbrala množica italijanske »mularije« pod našimi okni, izzivala in motila pouk.

Nekoč smo imeli petje. Naša pesem je lepo in glasno donela skozi odprta okna. Zunaj so pa klicali: »Sciavi, abasso i sciavi!« (»Dol s Slovenci!«) Petje je utihnilo. »Kaj naj jim odgovorimo?« je vprašala učiteljica. »Hej, Slovenci!« sem zaklicala. Vse razred je navdušeno vzkliznil: »Da, da, Hej Slovenci!« »Dajmo, glasno, lepo, lepo!« In smo peli, peli, in naše prsi je širil velik pogum.

naša reportaža o italijanskem „kulturnem poslanstvu“

In potem, čez nekaj let je na istem mestu zraslo krasno štirinadstropno šolsko poslopje, ponos vseh tržaških Slovencev, nova šola. Spominjamo se dneva, ko so jo otvorili. Bila je nedelja. Nepretrgana množica je hodila po stopnicah, ogledovala sobe, tipala marmor na stopnišču, ogledovala učila, in bila srečna. Videla sem delavca, ki je z raskavo roko božal ograjo, v obeh se mu bleščale solze. Tudi on je prispeval za šolo. Majhen kamenček po geslu: »Mal poži dar domu na oltar!« Naša ljubljena šola! Postala je osemrazrednica in je imela prvovrstne moči.

In potem se spominjamo dneva, ko je imel italijanski poslanec Giunta 20. julija 1920 na Glavnem trgu tisti hujskajočji govor. Drhal je s tuljenjem udrla nred naš Narodni dom, razbijala in ga zažgala. To je bila prva strašna bakla, črnih junakov. Učiteljica je držala v rokah poln kozarec ricinovega olja. »Popijte!«, je rekla z očarljivim nasmehom. Počivalnik je udaril s svojo mogočno šapo od spodaj po kozarcu, da je olje pljusnilo učiteljici v obraz in se počudilo po bluzi.

Potem se je pričel boj. Eden proti devetim. Umaknil se je v sobo in si zavaroval hrbet. Nastal je neznanski hrup. Tudi Počivalnik je katero skupil, a napadalci te gore le niso mogli premakniti. Nenadoma je začutil, da se nekdo plazi za njegov hrbet, ravno ob omari. Pritisnil je s svojimi mogočnimi pleči. Samo »rsk!« je reklo in nekaj črnega je omahnilo na tla. Fašist je obležal kot cunja in obračal oči. Z odprtimi usti je lovil sapo. Le nekaj brč in železnih udarcev, — teren je bil očiščen. Fašisti so posegli po še hujšem...

Tudi strojno olje

Ko je v goriški stolnici končala polnočnica, je organist — slovenski skladatelj in pevovodja — po kratkih preludijih prešel na slovenske božične pesmi. Tedaj so bile že prepovedane. Orglal je, polna cerkev Slovencev je pričela polglasno prepevati. Sladkost slovenske pesmi je bila v hipu uničena. Na kor so vdrli fašisti, odvlekli organista in mu vili v usta strojnega olja. Čez tri dni je v strašnih bolečinah umrl. Doma je jokala mlada žena nad zibko nekaj mesecev starega otročka.

Trst je zaprl vse slovenske šole v okolici. Učitelji so se znašli na cesti. Nekateri so dobili službe na Goriškem, drugi v postojnskem okraju ali Istri, kjer so bile za tedaj še dovoljene, čeprav je bilo njihovo število občutno skrženo. »Provveditore agli studi« (pokrajinski načelnik za šolstvo) nas je poklical na konferenco. V imenu velike Italije z dvatisočletno kulturo, ki vsem narodom priznava pravico do lastne izobrazbe, nam je slovesno izjavil, da bo oblast spoštovala slovenske tradicije in jezik. Slovenski učitelji bomo spoštovani in zaščiteni. Le zato, da bi boljše spoznali visoko italijansko kulturo in v znak prijateljstva med nami, bodo na slovenskih šolah pomnožene ure italijanskega pouka in bomo dobili v svoje vrste še

Izšel je tisti prosluli odlok, ki je zadal smrtni udarec našim šolam: Postopna ukinitve slovenskih razredov in uvanje italijanskih. Le po dve uri na teden sem še smela učiti v prvem razredu. Gledala sem tiste dobre zveste oči, ki so me prosile pomoči. Šišala sem utrip njihovih src. Ko sem odhajala iz razreda, so me revčki prosili: »Ostanite še, ker ste naša, ker vas razumemo. — Prosimo, prosimo!«

(Nadaljevanje prihodnjici)

ZANIMIVOSTI

INDOKINA IN ŠAMPANJEC

V uradnih poročilih o francoskem izvozu beremo to-le: v letu 1952 smo izvozili v Indokino 1.096 tisoč steklenic francoskega šampanjca. To se pravi dvakrat več kot leta 1951. To je prav toliko vina, kot so ga izvozili v ZDA. Izvoz bo v letošnjem letu še večji.

V Indokini je vojna, ki jo nekdo obilno zaliva s šampanjcem. Eden preliva kri, drugi pa šampanjec.

CERKVENA NUMIZMATIKA

Župnik v francoskem mestu Vichyju pravi, da so njegovi verniki zelo pobožni, vendar samo na videz. Sam pravi takole: »Če bi se ukvarjal z numizmatiko, bi imel sigurno največjo zbirko starega denarja. V cerkvenih nabiralnikih, kamor pobožni meščani mečejo svoje darove, najdem vse vrste denarja, samo pravega ne.«

FILM O HITLERJU

Če v zadnjem trenutku cenzura ne bo intervenirala, bodo te dni v 40 kinematografih Zapadne Nemčije pričeli vrtili film »5 minut čez dvanajst«. Ta film je nekakšna Hitlerjeva biografija. Režiser Richard von Schenk, bivši mornariški poročnik, trdi, da film ne povečuje Hitlerja, kljub temu, da mu je ves posvečen. Film je samo »strogo dokumentaren«. Vanj so vpleteni različni odlomki nacističnih dokumentarnih filmov, ki jih je Göbbels prepovedal, pa tudi odlomki iz Hitlerjevih privatnih filmov. Pri snemanju je sodelovala sestra Hitlerjeve žene, vdova po generalu Vögeleinu, ki ga je Hitler dal ubiti. Kljub temu, da je film napravljen strogo objektivno in dokumentarno, so antinacisti močno zaskrbljeni. Ni še čas za to.

K razpravi

„Daleč je še . . .“

Dajmo malčkom nekaj trajnega!

Do zadnjega kotička poznam ljubljanski Tivoli in otroško igrišče v njem. Ne trdim, da se mi zdi vse na tem igrišču idealno urejeno, toda če pomislim na radost igrajočih se otrok ob lepih dneh, se mi stoji, da še mi nimamo nekaj podobnega. To željo sem po navadi takole skromno zatajila, češ, Ljubljana to vse finančno zmore, dela so bila v glavnem končana še pred vojno in mi Kranjčani si tega ne moremo privoščiti itd.

Ta dni pa sem bila v Mariboru in sem to svojo miselnost popolnoma izpremenila, ko sem si ogledala mariborsko otroško igrišče in njegovo pristrčno ureditev.

V naravnem parku teče vodica v malo, s kamenji obloženo jezercu in po potočku se preliva v ličen bazenček, ki kar kriči po čofotanju, saj vemo, da mali otroci bolj ljubijo to, kot pa kopanje. In dalje mala igrišča, posejana po zeleni trati, lepo ločena z barvastimi ograjicami, ki ne predstavljajo pregrad, ampak samo zaključene enote posameznih vrst igralnih naprav. V pravilni piramidi, katere ogrodje je polti parsole z bujnimi ovijalkami, je z malimi klopčami tako vabljivo, da nehote premami malega obiskovalca, da se odpočije, ko se je ukvarjal z gugalnico, vrtljakom in drugimi napravami.

Kaj se vam zdi, da v Kranju res ne bi zmogli nekaj podobnega? Imamo naraven gozd — park prav v središču mesta, imamo vodo in kameenje, imamo tovarne, ki bi nam igralne naprave same izdelale. Poleg tega imamo tudi strokovnjake, ki bi nam radi napravili idejne skice za lepo igrišče in končno bi prav lahko našli človeka, ki bi bil čuvar vsega lepega, ki bi na igrišču ne igral hudega psa čuvaja, ampak bi znal ljubeznivo in dovolj energično dopovedati malčkom, da jim pristoja samo radostna razposajenost, ne pa vandalizem.

Vse to govorjenje in pisanje pa je stavba, zidana v oblake. Najprej se moramo vendarle vprašati, kje bomo dobili sredstva. Mariborčani so nam povedali, da so dale prispevek tovarne. Zavedamo se, da delovni kolektivi v tovarnah niso molzne krave, ki se jih do onemoglosti vsak lahko poslužuje. Če pa vemo, da smo lani potrošili težke milijone ob priliki individualnega razdeljevanja paketov za Novoletno jeklo, nastane vendarle vprašanje, če smo naredili to pošteno in gospodarsko.

Mnenja sem, da so vsi otroci do neke mere naša družbena last in skrb zanje je naša dolžnost. Ali bi bilo res tako hudo socialistično čutečemu očku in mamici utrpeti paket svojega ljubljence (kar priznajmo, da so ga starši bolj veseli kot otrok), ko bi videli, da se je izkupiček vseh daril iz tovarn iztekel v lepo urejeno otroško igrišče, kjer bodo vsi otroci uživali trajno veselje.

In še nekaj. Mislim, da je zadeva z obdarovanji dolžnost staršev. Med nami je vse premalo osebne pozornosti do tistih, katere imamo radi, in s katerimi skupaj živimo. Iz lastnih sredstev razveseliti naše najdražje je nekaj, česar se moramo priučiti mi odrasli in to lepo lastnost privzgojiti tudi našim otrokom. V teh malih dejanjih je odsev naše srčne kulture.

Nikakor pa nisem zato, da bi karkoli opustili, kar bi razveseljevalo našo dečo ob prihodu novega leta. Otroška duša je polna tople poezije in to moramo podpirati z vsemi mogočimi kulturnimi, otrokom primernimi prireditvami, da bodo malčki odnesli globoke vtise, ki jim še dolge mesece po doživetju ne bodo izginili iz spomina.

Nihče ne misli na likvidacijo do neke mere že ustaljenega praznovanja. Ne, praznovanje naj se dvigne do vseh možnosti in v vsej širini, uredimo pa

si poleg tega še pristrčno domače praznovanje.

Možnosti porabe teh sredstev, namenjenih za obdarovanje, je sto in sto, prav toliko je tudi potreb. Tu so šole, jasli, vrtci, sankališča in skakalnice, fizikturna igrišča, mladinski odri, kopališča in kaj vsem kaj vse še.

Ne mislim, da je moj predlog glede igrišča najboljši, tudi ne vem, kako gledajo delovni kolektivi na to stvar. Zato bi želela, da se oglasi še kdo in da se zedinimo v tem ali naj bo naša ljubezen do otrok namenjena vsem otrokom naše ga mesta in okolice ali naj se držimo stare prakse, da vlečemo vsak na svojo stran in gledamo samo nase.

Meri Starčeva

Skica zgoraj: Zadnje čase zelo priljubljen model pulloverja, oprijete v bokih, ki si ga lahko same spletemo iz črne, ne preveč debele volne. Rutka za vratom ga lepo poživijo. V naslednji številki bomo objavili kroj in podrobna navodila za pletenje.

Desno: Sivega otroški plašček iz kivenega volnenega blaga, primeren za deklico od sedmega do devetega leta. Obšit je z modro klubovčevino, ki jo lahko nadomestimo tudi z žametom.

Ne razvajajmo otrok

Kozmetika

Napake, ki jih napravijo starši pri vzgajanju svojih otrok, izvirajo pogosto od nepravilno pojmovane roditeljske ljubezni.

Običajna ljubezen je sebična, ki se nikoli ne odreče ljubljenu bitju, hoče ga obdržati samo zase in ga izoblikovati samo po svojih željah. Roditeljska ljubezen pa mora biti močnejša od take ljubezni, tako močna, da se zna tudi odreči.

Starši morajo svojega otroka vzrediti, negovati in vzgajati. Ko otrok odraste, mora biti sposoben živeti kot neodvisen človek. Vzgajati se pravi torej, vplivati na otroka tako, da se bo iz njega razvil dober, pošten človek, toliko samostojen, da ne bo potreboval staršev za oporo v življenju. Starši navedno otroke preveč razvajajo. So roditelji, ki ne vidijo rapak svojega otroka, niti nimajo toliko moči vzgajati ga dovolj strogo, da bi se ta lahko prilagodil stvarnemu življenju. Iz razvajenca se bo razvil nesposoben in nemočen mlad človek. Starši se kdaj pa kdaj sami ustiašijo posledic, ki bi utegnile nastati zaradi njihove slabosti, in potem skušajo z neupravičeno strogostjo popraviti svoje napake. Vendar ta nedoslednost otrokovemu značaju samo škoduje, ker vzbuja v njem le nasprotovanje in nevhvaležnost.

Napačna je bojazen, da bodo starši otroka izgubili, če ga bodo zmerno navajali na resnično življenjsko stvarnost. Tak otrok živi za duševnim kitajskim zidom, katerega bo po zakonu razvoja vendar moral enkrat prestopiti. Stopil bo v življenje nepoučen in razočaran bo nad njim. Ni treba podarjati, da pri tem grešijo največ matere.

Nasprotje razvajenemu otroku je otrok, vzgojen v hladni, stvarni strogosti. Tako vzgaja svojega otroka marsikateri oče, ki pozna vse tegobe in borbe v življenju. Boji se, da je njegov sin vse premalo resen in pri tem zopet pade v drugo skrajnost. Otroku prepoveduje vsako veselje, brani mu lahkotne otroške igre, postavlja mu preveč resne dolžnosti, a vse zaradi tega, da bi se ta dovolj zgodaj privadil na resnost in težave v življenju. Pri tem vzgojitelj pozablja, da so brezskrbne igre otroku potrebne za pravičen duševni razvoj.

Prevelika strogost in čezmerno razvajanje sta torej dve napačni skrajnosti, v katerih naši starši pri vzgoji svojih otrok kaj radi zaidejo.

Ali pogosto umivanje las res škoduje?

Predsodek, da je pogosto umivanje las škodljivo, je popolnoma odveč. Čistoča je prvi pogoj zdravja, a brez zdravja ni lepote. Umijte glavo vsaj dvakrat na mesec.

Prva skrb je, da se rešimo nadležnega prhaja. Za suhe lase vzemite olivno olje, za mastne pa kamilčno olje s kamforjem. Skrbno očiščeno staro zobno ščetko ali košček gaze pomočite v eno od teh tekočin, z glavnikom razdelite lase in natrite kožo. Takoj zraven napravite drugo prečo, in postopek ponavljajte toliko časa, da bo vse lasišče natrto z oljem. To lahko opravite v desetih minutah. Glavo zavžite s turbanom in pojdite spat. Najbolje je, da to storite v soboto zvečer, da boste imeli v nedeljo dovolj časa za umivanje glave.

Za umivanje suhih las je priporočljiv nasvet: zmešajte dva rumenjaka z dvema žlicama olivnega olja. Za mastne lase pa vzemite posebej sneg dveh beljakov.

Namočite glavo z mlačno vodo, razdelite rumenjake po laseh in lasišče čvrsto drg-

Megla, dež, veter, hitre toplotne spremembe, ki jih prinese vsaka jesen, niso nevarna samo za zdravje, ampak tudi za naš zunanji videz. Nežna koža na obrazu je najbolj izpostavljena vremenskim neprikladnostim. Zato je dobro, da že v prvih hladnih dneh posvetimo več pozornosti negi obraza in telesa. Poleg redne jutranje te. lovadbe, tople in mrzle vode — teh osnovnih sredstev za nego ženske lepote — moramo dobro paziti na zdravje, prehrano, redno prebavo in dobro spanje, ker lepota predstavlja v prvi vrsti dobro zdravje. Lahko uporabimo še toliko krem, pudra, rdečila in tuša za oči, vendar to ne bo nič pomagalo, če je naš obraz neprespan in zapuščen. Zato moramo obraz negovati s strokovno masažo, s toplo in mrzlo vodo in hranljivimi kremami. Potrebno nam je v prvi vrsti zadostno in mirno spanje, a zjutraj, preden zapustimo stanovanje, si namažimo obraz s hranljivo kremo, da obvarujemo kožo pred vetrom in mrazom.

Nato izperite glavo z mlačno vodo (ne vročo). V zadnji liter vode za izpiranje iztisnite sok ene limone. Lasje bodo mehki in bodo imeli lep lesk.

In še nekaj o frizuri. Izberite pričesko, ki vam pristaja in ne tiste, ki vam je všeč, pa čeprav napravi vašo prijateljico še bolj mikavno. Ista pričeska se ne poda vsem ženam, zato izbira frizure ni tako lahka. Upoštevati moramo različne činitelje: 1. obliko obraza (okrogel ali podolgovat), nosu (raven, dolg, zavihan), čela (visoko, izbočeno, ozko) in končno brade (siljasta, oglata, okrogla). S frizuro lahko popravite napake vašega obraza in poudarite lepoto posameznih delov. Današnja moda je tako različna, da vsaki ženi omogoča izbrati pričesko, ki se je najbolj poda.

Vitamin C ščiti telo pred skorbutom (slabokrvnost, krvavenje dlesni). Največ ga je v zelenjavi in sadju.

Praktični nasveti

Kurjavo poceni dobimo, če zmešamo prémogov prag z ža. ganjem, ga zgnemo iz namočeno ilovico in s tekočim premogovnim katranom. Iz te mase napravimo opeke in jih posušimo.

Kvas preizkusimo, ako vrže. mo košček v kozarec vrele vo-

de. Če plava na površju, je še uporaben. Učinek kvasa povečamo, če ga pred uporabo damo v mlačno mleko, kateremu smo dodali košček sladkorja.

Lakasto usnje operemo s sladkim mlekom, nato ga namažemo s surovim jajčnim beljakom in otreemo z volneno krpo.

de. Če plava na površju, je še uporaben. Učinek kvasa povečamo, če ga pred uporabo damo v mlačno mleko, kateremu smo dodali košček sladkorja.

Lakasto usnje operemo s sladkim mlekom, nato ga namažemo s surovim jajčnim beljakom in otreemo z volneno krpo.

Ariel Kassak:

— Bodite pametni! Stric je mrtev. Zapustil vam je kup denarja. Isto toliko vaši sestrični Margi Malis, hčerki vašega strica Petra. Dediščina pripada vama. Cesar ni mogla užiti vaša mama, uživte vsaj vi, Lilian! Vam je v Hollywoodu všeč?

— Ne. Tu upoštevajo le talente. A jaz ga nimam. Ne delam si iluzij.

— Želite vedeti kaj podrobnosti?

— Prosim.

— Vaš stric je bil multimilijonar. Njegovo premoženje se ceni na petdeset milijonov dolarjev.

— Petdeset mili... zastajal ji je dih. — Natakter, whisky!, je naročil Harry in ga dal deklici, da jo spravi k sebi.

— Ne plašite se, Liliana, saj ne boste prejeli vseh! Takse bodo pobrale petintrideset milijonov. Za ostale stroške in pre-pise bo šel recimo še en milijon. Ostalo jih bo štirinajst, deljivih na dva dela med vas in sestrično Margo. Vaša letna renta bo znašala približno sto trideset tisoč.

— Koliko je na teden?, vpraša Liliana. — Matematika je bila vedno moja šibka stran.

— Dva tisoč petsto dolarjev.

— Vedno? Teden za tednom? Dajte, ušcipnite me, da se zbudim!

— Ne sanjate, toda... Še nekaj: za vse, kar potrebujete do prihoda v New York, se obrnite name. Pri meni imate odprt račun, pooblaščen sem za to, seveda, če sprejmete pogoje.

— Predvsem, ali ste bili kdaj poročeni?

— Ne, toda mislim, da sem postala dobra partija. Pa ne, da bi vi bili na lovu za bogatimi dedinjami?

— Ne govorimo o meni! Harry je zar-del. — Ali ste zaročeni?

— Torej lahko slišite stričeve pogoje.

— Sem svobodna, nedotaknjena in stara enaindvajset let.

— Prvi je, da pristanete na to, da bi z drugo dedinjo živeli skupaj v Williamso-vem gradu leto dni. Potem lahko gresta, kamor vaju je volja.

— Kakšna sreča! Lepa hiša, pohištvo, služabniki, obleke, trikrat na dan dobra hrana! To je naravnost raj! In naprej?

Harry je potegnil iz žepa list z besedilom druge točke: „Ko postavljam svojim dedičem ta pogoj, se čutim dolžnega, da ga pojasnim. Sam sem bil oženjen, zato imam trpke izkušnje. Zakon je v najboljšem primeru ječa, v najslabšem pa pekel. Zato zapuščam svoje premoženje le tistim dedičem, ki niso bili nikdar poročeni in se zakonski zvezi za vse življenje odpo-

vedo. Moj prijatelj Paolo de Huentas, ki deduje milijon dolarjev, ni bil nikdar oženjen. Zakon je bil mnogokrat vzrok nevrasteničnih žena in mož. Povzročal je vojne in izdaje. Zato čutim dolžnost, da vztrajam na svoji življenjski izkušnji. Dedičem je na prosto dano, da se dediščini od-povedo, če ne bi hoteli upoštevati tega po-goja...“

Lilian je bila presenečena.

— Saj je bil blazen!

— Ne čisto, ji odvrne Harry. — Po postavi ga ne moremo smatrati za takega. Bil je res čudak, toda to zadeve ne izpremeni. Če hočete prejeti dediščino, se morate odpovedati zakonu. V oporoki je do-ločeno, da se renta ustavi s tistim dnem, ko bi sklenila zakonsko zvezo.

— Kaj pa, ko bi sprejela in se potem omožila?

— Potem prejme vse vaša sestrična Marga.

Lilian se je potopila v molk. Od-povedati bi se morala ljubezni in sreči za vse življenje. Le v zakonu je smatrala ljube-zen za dopustno in pošteno. Bila je na razpotju. Kako naj se odloči: za denar, ali za srečo?

Naenkrat dvigne glavo.

— Dobro, stric Jakob, zmagal si! Umr-la bom kot stara devica. Saj ne bom edi-na. Na svetu jih je mnogo.

— Čestitam! zamrma Harry.

Lilian skoči na noge in steče okoli mize. Skloni se tako blizu k njemu, da je čutil njen vonj po deteljici.

— Predragi božiček, zaslužite poljub-ček.

Poljubila ga je naravnost na ustnice. On si je prizadeval, da bi jih obdržal mr-zle in trde, vendar je bil njegov glas hri-pav, ko je rekel:

— Ne smete delati tega, Lilian, ne smete!

— Ne? In spet ga je poljubila. — Saj se ne bom zaljubila v vas.

Lilian in Mary sta točili potoke solza, medtem ko je Bik otožno sedel na edinem trdnem stolu revne sobice.

Lilian se je vedla kot razburjen otrok. — Pomisli, Mary, jaz sem bogata! je vzklikala in objemala izjemoma Jacka in prijateljico.

Gospodinjoo je privabil hrup, zato je vstopila in strogo vprašala, kaj se godi. Tudi njo je Lilian objela, saj v brezmejni sreči ni vedela, kaj počne.

— Glejte no, bogata dedinja v moji hiši, je vzkliknila ženska. Harry jo je pa kljub temu postavil pred vrata.

— Bert, pazite, je rekla Mary, Lilian je ponorela. Začela bo zapravljati in razsi-pati, da bo groza. Vsem sleparjem pojde na limanice.

— O, ne! Imam ukaz, da bdim nad njo in nadzorujem njene izdatke, dokler je ne privedem v New York.

— Mary, veš, ti pojdeš z menoj, boš moja... moja družabnica!

Ginjena je Mary spet zajokala. Tej splošni povodnji se je zaradi harmonije pridružil tudi Jack.

Teden, ki je potekel po tem dogodku, je bil za Harryja presneto naporen. Moral je biti Lilijin čuvaj v resničnem pomenu besede. Ves Hollywood je bil razburjen. Neznatna filmska Pepelčica je postala čez noč slavna in iskana. Vse filmske družbe so ji ponujale angažmane in sijajne po-godbe. Velike modne hiše so jo obsipale s kraljevskimi darili.